

Resultaten van een inwonersraadpleging over de bezuinigingsopgave

Een onderzoek voor de gemeente Kampen

Mei 2025

POPULYTICS

What would you do?

Colofon

Deze PWE-raadpleging is uitgevoerd door Populytics, een spin-off van de TU Delft, in opdracht van Gemeente Kampen.

Datum

16 mei 2025

Versie

Definitief (100%)

Contact

Populytics b.v.
Strawinskylaan 239
1077 XX Amsterdam
info@populytics.nl
www.populytics.nl

* Bron: Wikimedia Commons

Inhoudsopgave

1	Samenvatting	Een samenvatting van het onderzoek en de hoofdresultaten in acht slides.
2	Aanleiding, globale opzet en respons	Wat was de aanleiding voor deze raadpleging? Hoe zag het onderzoek er globaal uit? Wie hebben er meegedaan aan de raadpleging?
3	Voorkeuren over de bezuinigingsopgave	Welke van de twaalf maatregelen geven inwoners prioriteit? En waarom?
4	Eigen ideeën van inwoners	Welke ideeën en suggesties dragen inwoners zelf aan?
5	Over de raadpleging	Hoe hebben deelnemers de raadpleging ervaren? Welk rapportcijfer geven zij?
6	Handelingsperspectief	Welke voorwaarden stellen inwoners aan eventuele bezuinigingen en inkomstenverhogingen? Welke suggesties doen zij?
7	Methodologie	Hoe is de raadpleging tot stand gekomen? Hoe zijn de data geanalyseerd?

1

Samenvatting

Meer dan 2.000 inwoners hebben Gemeente Kampen geadviseerd over de bezuinigingsopgave voor de komende jaren (2026-2029) in een raadpleging volgens de methode PWE. Vijf hoofdconclusies:

1. Er is ruime steun voor het aanpakken van de bezuinigingsopgave.
2. Vrijwel alle inwoners kiezen een mix van meerdere maatregelen. Zowel bezuinigingen, als inkomstenverhogingen. Veel inwoners zetten gematigd in op meerdere maatregelen.
3. In de mix van maatregelen zetten inwoners op sommige opties significant meer in.
4. Bij alle twaalf voorgelegde maatregelen geeft een meerderheid steun voor in ieder geval een beperkte inzet. Bij drie maatregelen is een relatief grote groep die er niet op inzet. Dit is een indicatie van weerstand.
5. Deelnemers aan de twee versies (gesloten versus open) maken zeer vergelijkbare keuzes.

Bij veel maatregelen stellen inwoners voorwaarden voor. Dit geeft handelingsperspectief: houd waar mogelijk rekening met deze voorwaarden op het moment dat op een maatregel ingezet zou worden.

Meer dan 2.000 inwoners hebben de gemeente Kampen geadviseerd over de bezuinigingsopgave voor de komende jaren (2026-2029)

- *Aanleiding:* Vanaf 2026 krijgen gemeenten veel minder geld van het Rijk. Dit geldt ook voor de gemeente Kampen. Daarom moet de gemeente keuzes maken. Ze moet veel doen met minder geld. Wat is nu belangrijk? Wat kan wachten? Wat kan minder? De burgemeester en wethouders denken hier hard over na. Ze willen samen met de gemeenteraad een goede begroting maken. Een begroting die past bij wat de inwoners willen.
- *Participatie:* Om het perspectief van inwoners te betrekken bij de bezuinigingsopgave voor de komende jaren, heeft Populytics een raadpleging uitgevoerd in opdracht van de gemeente Kampen. Deze raadpleging volgt de Participatieve Waarde Evaluatie (PWE)-methode; zie een korte uitleg op pagina 14.
- *Onderzoeksvraag:* De hoofdvraag van de PWE-raadpleging was hoe we ervoor zorgen dat de gemeente de komende jaren genoeg geld heeft. De gemeente heeft twaalf onderwerpen bedacht om het tekort aan geld op te lossen: negen maatregelen om minder geld uit te geven en drie maatregelen om meer geld binnen te brengen. Deelnemers konden uit deze maatregelen kiezen om daarbij een minimaal bedrag van € 12 miljoen te realiseren. De bezuinigingen die aan het college voorgelegd zijn, zijn de basis voor de opties en de bijbehorende effecten. Inwoners kregen hiermee dezelfde keuzes voorgelegd als de keuzes die bij het college voorliggen. In het hoofdstuk Methodologie wordt het ontwerp van de raadpleging nader toegelicht.
- *Looptijd & Respons:* De PWE-raadpleging stond online van 7 april tot en met 23 april 2025. 2.084 inwoners hebben meegedaan aan een van de twee versies van de raadpleging: een *open* versie waar alle inwoners ouder dan 16 aan konden meedoen en een *gesloten* versie waarvoor een willekeurig geselecteerde groep huishoudens per brief voor is uitgenodigd. Deelnemers gaven de raadpleging gemiddeld het rapportcijfer 7,2.

Figuur 1.1. De centrale 'keuzekaart' van de PWE-raadpleging

De grote en diverse respons zorgt voor representatieve uitkomsten voor de hele gemeente Kampen

- *Diverse deelname, (lichte) oververtegenwoordiging van bepaalde groepen:* In zowel de gesloten raadpleging (brief) als de open raadpleging zijn mannen, 45- tot 64-jarigen en theoretisch geschoolden oververtegenwoordigd. De resultaten van de brief-versie zijn hiervoor herwogen, zodat de uitkomsten representatief zijn voor de hele gemeente. Zie het hoofdstuk Methodologie voor een verdere toelichting van deze gebruikelijke statistische werkwijze.
- *Aantallen kunnen verschillen:* Door de routing in de raadpleging hebben niet alle deelnemers alle vragen beantwoord. Ook waren niet alle vragen verplicht. Daardoor kunnen de deelnemersaantallen per vraag verschillen.
- *Representatieve resultaten in het rapport:* Resultaten zijn altijd representatieve uitkomsten uit de gesloten raadpleging (brief-versie), tenzij expliciet aangegeven dat het de open raadpleging betreft. Citaten van deelnemers kunnen uit zowel de brief-versie als de open raadpleging komen.

Figuur 1.2. Samenstelling van de respondenten

Totaal Kampen (n=2.084)

	Aandeel gemeente*	Gesloten/Brief aantal** (n=750)	Gesloten/Brief percentage	Open raadpleging** (n=1.334)	Open percentage
Gender					
Vrouw	50,0%	298	39,7%	573	43,0%
Man	50,0%	441	58,8%	730	54,7%
Leeftijd					
16 tot 24 jaar	16,1%	35	4,7%	50	3,7%
25 tot 44 jaar	31,4%	245	32,7%	429	32,2%
45 tot 64 jaar	30,5%	297	39,6%	562	42,1%
65 en ouder	22,1%	171	22,8%	287	21,5%
Opleiding					
Praktisch	28,7%	74	10,5%	90	7,3%
Toegepast	46,4%	268	37,9%	351	28,5%
Theoretisch	24,9%	356	50,3%	757	61,4%
Wijk of kern					
1 Grafhorst	1,9% (1.080)	12	1,6%	16	1,2%
2 's-Heerenbroek	1,2% (655)	7	0,9%	14	1,0%
3 IJsselmuiden	22,7% (12.770)	162	21,6%	235	17,6%
4 Kampen	68,7% (38.595)	520	69,3%	949	71,1%
5 Kamperveen	1,8% (985)	10	1,3%	14	1,0%
6 Mastenbroek	0,3% (155)	-	-	3	0,2%
7 Reeve	0,3% (190)	6	0,8%	10	0,7%
8 Wilsum	1,6% (885)	14	1,9%	17	1,3%
9 Zalk	1,5% (860)	13	1,7%	22	1,6%

* Bron: CBS

** Aantallen tellen niet altijd op tot 100%. Het resterende deel betreft 'zeg ik liever niet'

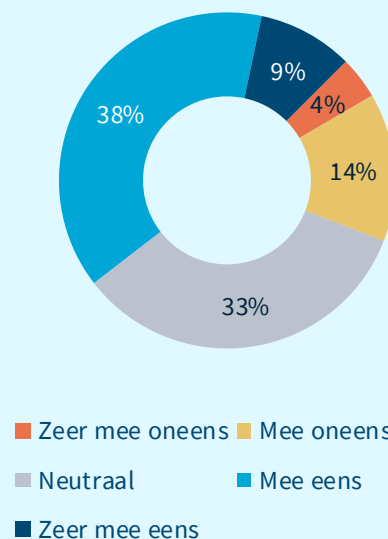
Conclusie 1: Er is ruime steun voor het aanpakken van de bezuinigingsopgave

- *Figuur 1.3 (links):* Een groot deel van de inwoners (47%) is het er (zeer) mee eens dat de gemeente Kampen gaat bezuinigen. Daartegenover staat 18% die het (zeer) mee oneens is. De overige inwoners zijn neutraal of weten het niet.
- *Figuur 1.4 (rechts):* Deelnemers aan de raadpleging begonnen met een tekort van € 12 miljoen. Een grote groep (44%) concentreert zich op het realiseren van deze opgave: zij realiseren een opbrengst van € 12 miljoen tot € 14 miljoen (groep 1 in Figuur 1.4). De overige inwoners realiseren een substantieel hogere opbrengst: 39% creëert een kleine plus om meer zekerheid te krijgen en/of extra investeringen mogelijk te maken (groep 2) en 18% een grote plus met een totale opbrengst van meer dan € 20 miljoen (groep 3).

Figuur 1.3. Houding bezuinigingsopgave

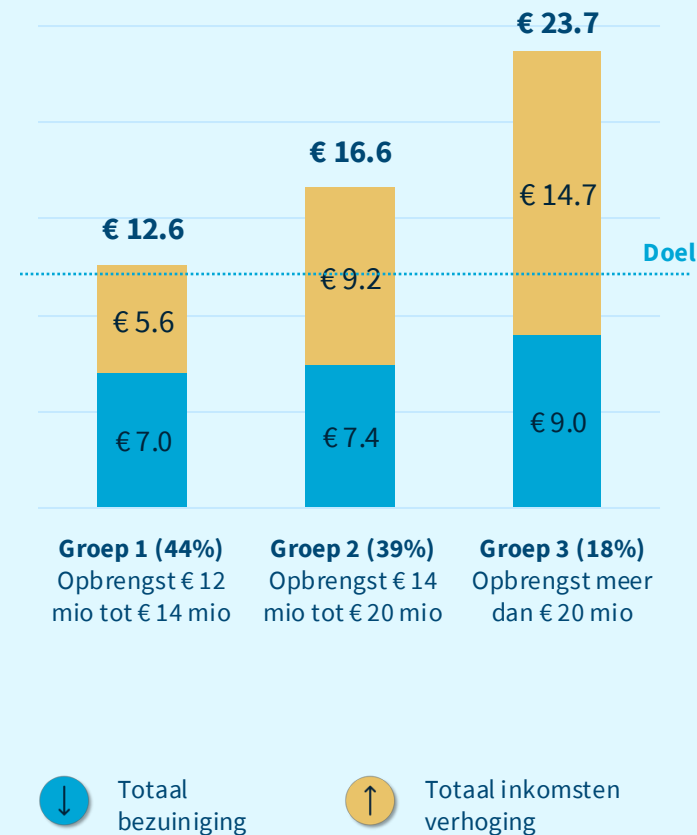
Versie brief/representatief

Wat vind je ervan dat de gemeente Kampen gaat bezuinigen? (n=491)

Figuur 1.4. Totale opbrengst (in miljoen €)

Versie brief/representatief (n=750)

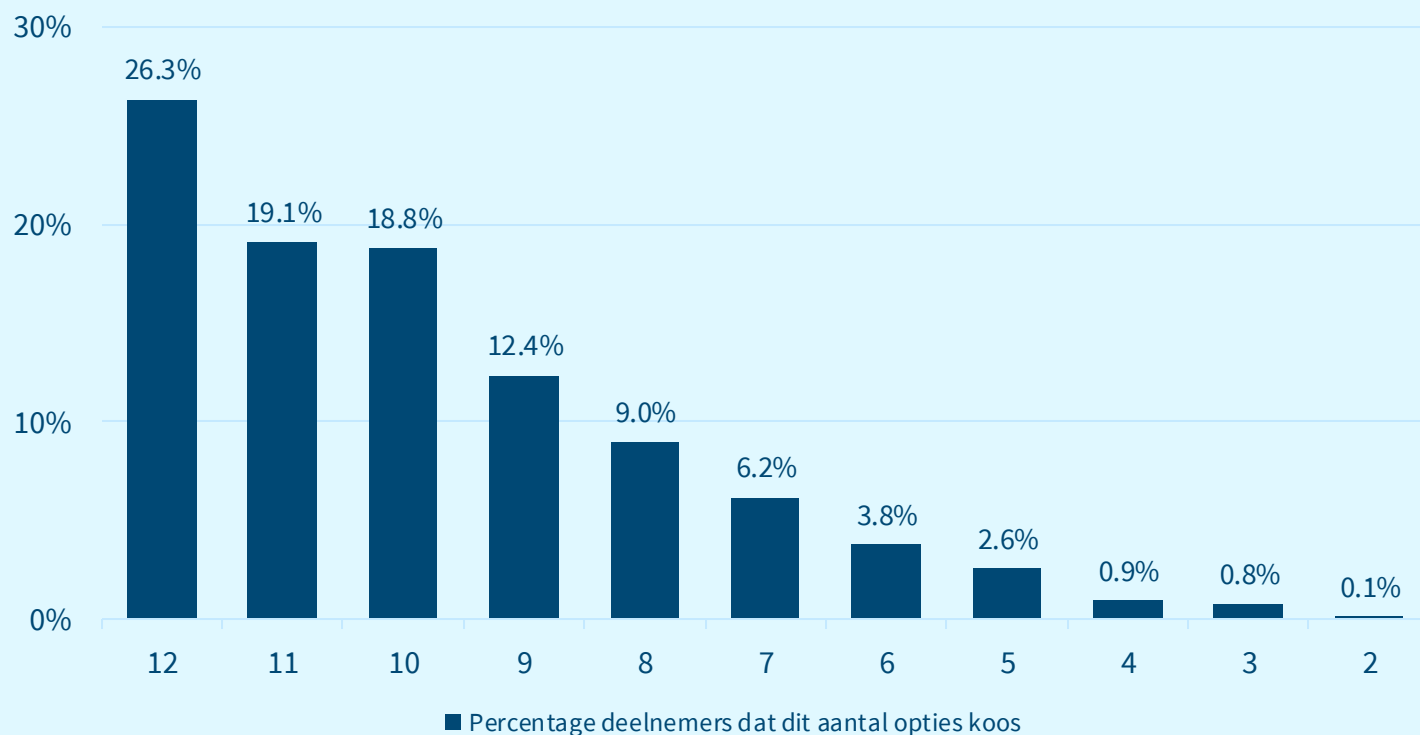

Conclusie 2: Vrijwel alle inwoners kiezen een mix van meerdere maatregelen. Zowel bezuinigingen, als inkomstenverhogingen

- *Inzet op een mix van meerdere maatregelen:* 77% van de inwoners kiest een mix van negen maatregelen of meer, hoewel het per deelnemer verschilt op welke maatregelen deze inzet. Meer dan een kwart zet op alle maatregelen een beetje in (26,3%). Als reden noemen deelnemers bijvoorbeeld rechtvaardigheid en solidariteit ('met elkaar de lasten delen').
- *Mix van verschillende types maatregelen:* Vrijwel alle inwoners kiezen een mix van bezuinigingen en inkomstenverhogende maatregelen. Dat blijkt ook uit Figuur 1.4 op de vorige pagina.
 - Van alle deelnemers kiest 1,5% à 2,5% alleen voor bezuinigingsmaatregelen.
 - Minder dan 1% kiest alleen inkomsten-verhogende maatregelen.
- *Noot:* Deelnemers konden in theorie met één maatregel (OZB niet-woningen, maximale opbrengst € 14,1 mio) aan de opgave voldoen. Dat heeft geen enkele deelnemer gedaan.

Figuur 1.5. Aantal gekozen maatregelen

Versie brief /representatief (n=750)

“Kleine beetjes zorgen ervoor dat we het samen doen.”

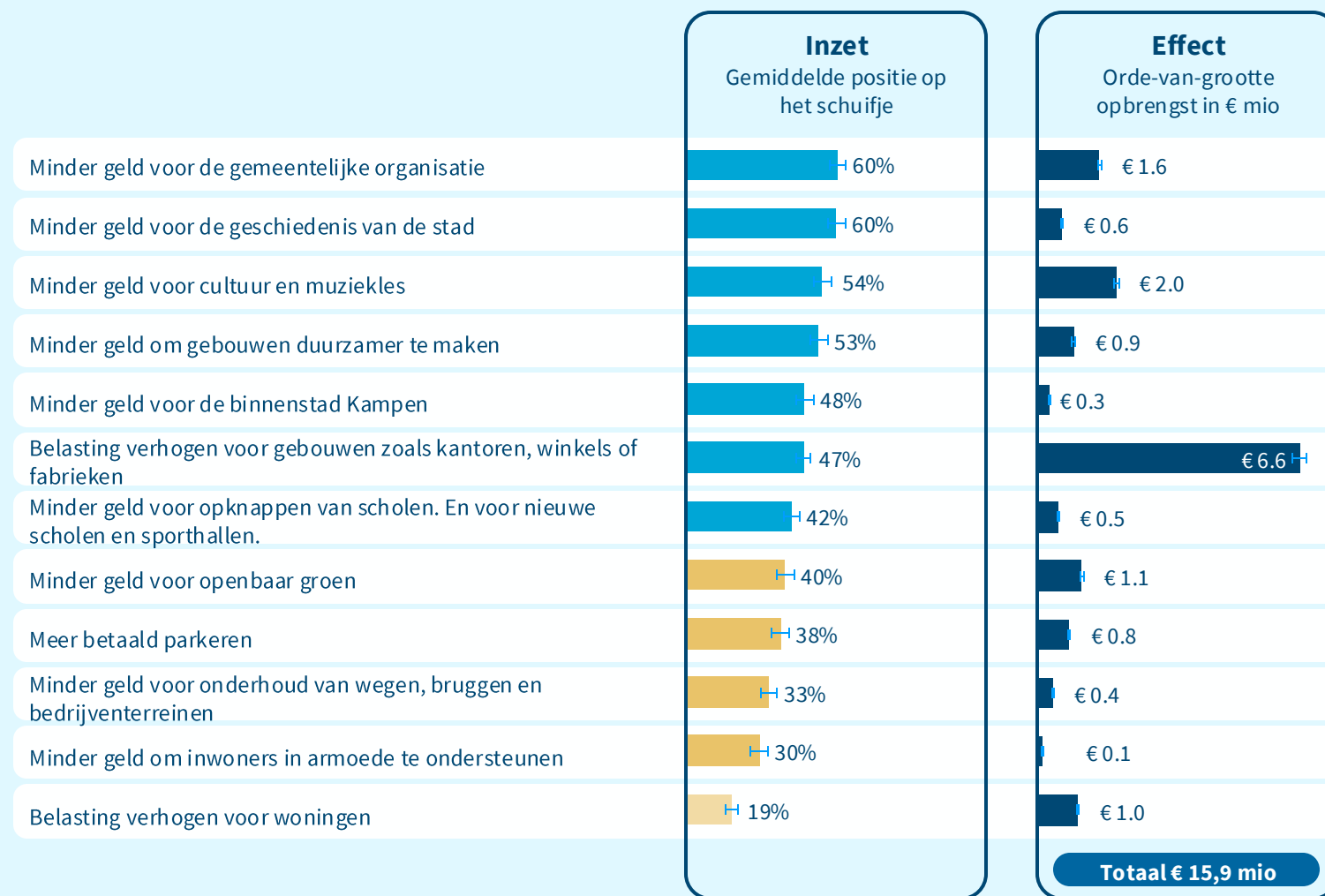

Conclusie 3: In de mix van maatregelen zetten inwoners op sommige opties significant meer in

- Figuur 1.6 laat de maatregelen zien waar deelnemers gemiddeld genomen het schuifje het meest naar rechts hebben gezet ('Inzet'), en de bijbehorende opbrengst ('Effect'). Het Effect ontstaat door de Inzet te vermenigvuldigen met een bedrag dat de maximale opbrengst van deze maatregel weergeeft; zie pagina 22 voor een overzicht van het maximumbedrag per maatregel.
- Gemiddeld genomen prioriteren inwoners de opties over 'minder geld voor de gemeentelijke organisatie' en 'de geschiedenis van de stad'. Dit geldt ook voor de opties over 'cultuur en muziekles', en 'om gebouwen duurzamer te maken'. Circa 90% van de inwoners zet in ieder geval een beetje op deze maatregelen in (zie ook Figuur 1.7).
- Deelnemers zetten significant minder in op de optie over belasting verhogen voor woningen (OZB). Ook op de opties over onderhoud van infrastructuur en inwoners in armoede zetten inwoners niet veel in. Bij deze opties geeft desalniettemin minimaal 60% van de inwoners steun voor in ieder geval een beperkte inzet (zie Figuur 1.7).
- Qua effect valt het verhogen van de belasting op niet-woningen (OZB) op: deze maatregel realiseert een grote opbrengst (€ 6,6 mio). Ook eigenaren van niet-woningen zetten in op deze maatregel (87% zet er in ieder geval enigszins op in).

Figuur 1.6. Prioritering maatregelen – Gemiddelde inzet en effect

Versie brief /representatief (n=750)

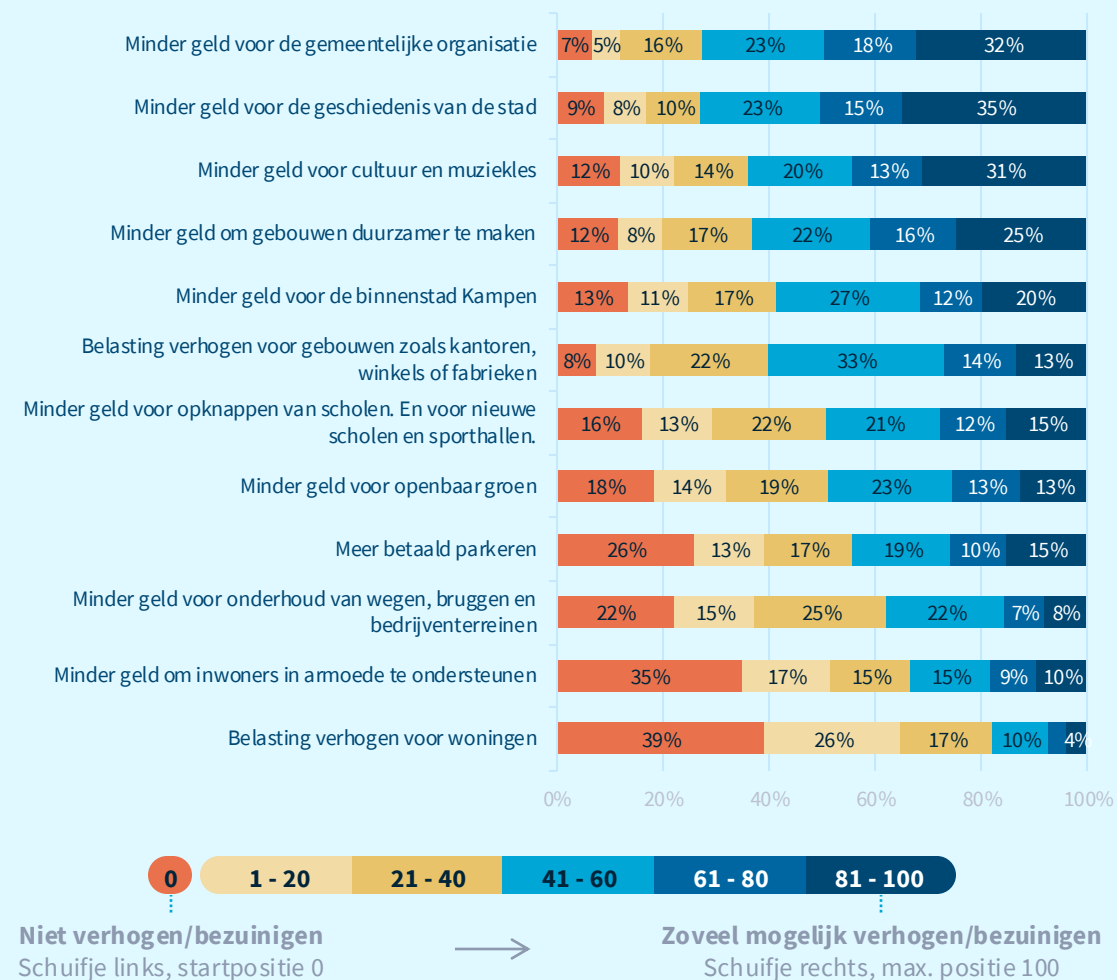

Conclusie 4: Bij alle twaalf maatregelen geeft een meerderheid steun voor in ieder geval een beperkte inzet.

- Inzet betekent steun voor een maatregel, in meer of mindere mate:** Deelnemers begonnen met alle schuifjes op de startpositie 0 (helemaal links). Door bij een maatregel het schuifje naar rechts te verplaatsen gaven zij aan dat ze op deze maatregel in willen zetten. Hoe verder naar rechts, hoe hoger de inzet. De maximale positie was 100 (helemaal rechts). Let daarbij op de interpretatie: als een deelnemer bijvoorbeeld een positie kiest van 10%, dan spreekt deze steun uit voor een corresponderende inzet. Oftewel, *elke* inzet groter dan 0 is steun voor inzet op de maatregel, hoewel dit een kleine inzet kan zijn. Figuur 1.7 deelt het schuifje op in vijf gelijke stukken (1 tot 20, 21 tot 40, etc) en geeft per stuk weer hoeveel deelnemers daarop uitkwamen. We laten de startpositie 0 apart zien.
- Interpretatie van de startpositie 0:** Kiezen voor deze positie kan erop duiden dat een deelnemer expliciet *niet* op een maatregel wil inzetten, ook niet in beperkte mate. Het kan echter ook betekenen dat een deelnemer niet per se negatief tegenover de maatregel staat, maar andere maatregelen prefereert en/of de bezuinigingsopgave van € 12 miljoen al op een andere manier heeft gerealiseerd. In Figuur 1.7 tonen we de 0-positie apart omdat we in de motivaties van deelnemers zien dat het een indicatie is (maar dus *geen één-op-één* weergave) van weerstand tegen een maatregel.
- Conclusie:** Als we Figuur 1.7 bekijken op alle posities groter dan 0 (vanaf 1), dan is bij elke maatregel een meerderheid van inwoners die op de maatregel inzet, hoewel soms in (zeer) beperkte mate. Bij drie maatregelen geeft het grote aandeel van deelnemers op de startpositie 0 een indicatie dat er weerstand is. Het gaat om het verhogen van de OZB op woningen (39% op 0-positie), minder geld voor inwoners in armoede (35%), en meer betaald parkeren (26%).

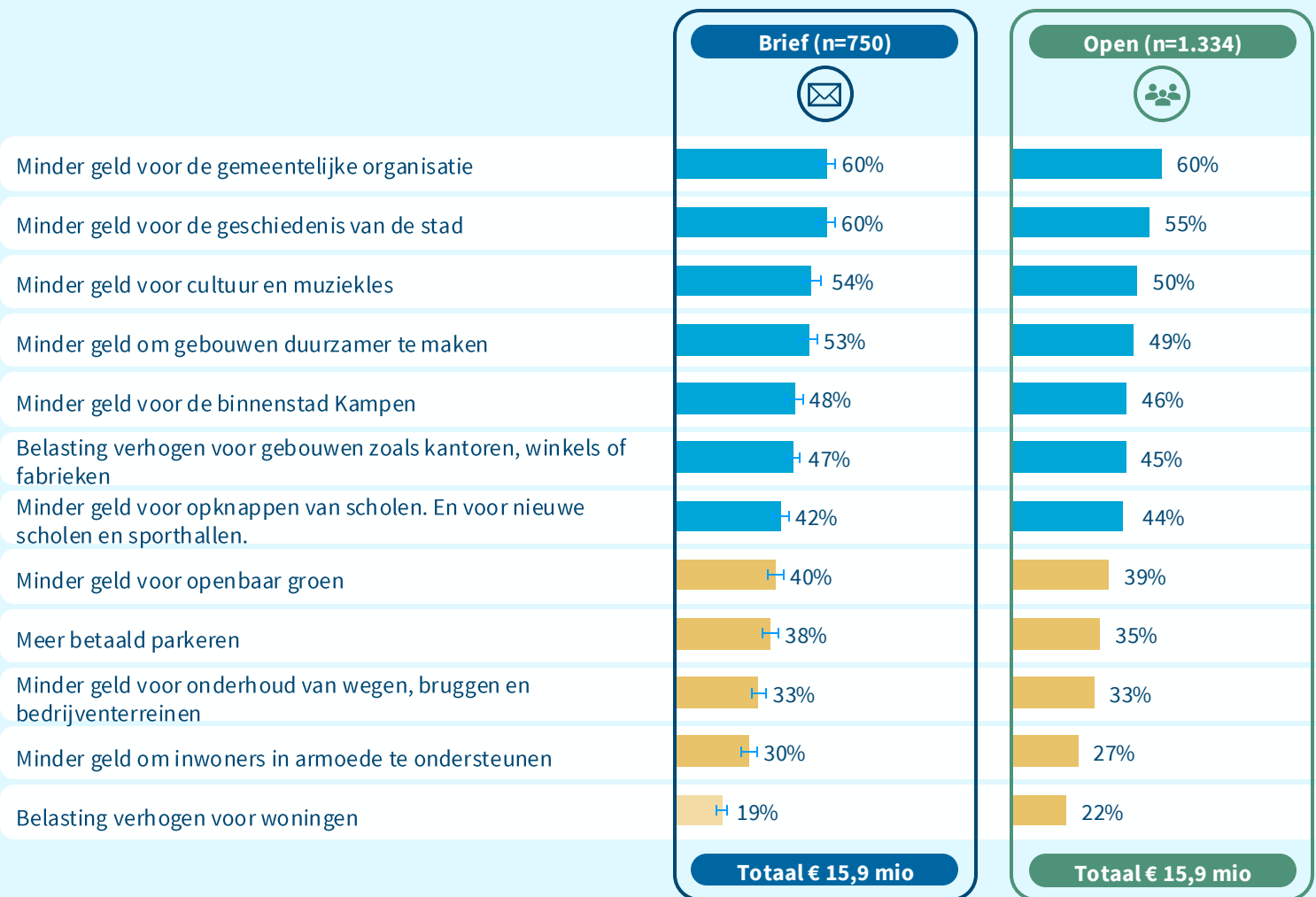
Figuur 1.7. Hoeveel deelnemers kozen welke schuifjespositie?

Versie brief/representatief (n=750)

Figuur 1.8. Prioritering doelen – Vergelijking gesloten/brief en open raadpleging

Totaal Kampen (n=2.084)

Conclusie 5: Deelnemers aan de twee versies maken zeer vergelijkbare keuzes

- We zien geen substantiële verschillen in de prioriteiten die deelnemers in de verschillende versies van de raadpleging stellen. De volgorde van prioriteiten is identiek. De gemiddelde schuifjesposities verschillen enigszins. Het bedrag dat beide groepen gemiddeld genomen opbrengen is ook gelijk.
- In andere raadplegingen zien we regelmatig grotere verschillen tussen een gesloten, representatieve groep en een open raadpleging. Een open raadpleging trekt vaker een groep inwoners met een expliciet belang of uitgesproken mening. Het grote aantal deelnemers aan de open raadpleging kan bijgedragen hebben aan de consistentie en robuustheid van de resultaten.
- Voor de verdere resultaten laten we met name de representatieve uitkomsten zien die voortkomen uit de gesloten raadpleging via de brief. Deze zeggen het meest over de gemeente als geheel. Als resultaten uit de open raadpleging komen, dan markeren we dat expliciet. Citaten van deelnemers kunnen uit beide versies komen.

Figuur 1.9. Voorwaarden en suggesties
Handelingsperspectief voor beleid en communicatie

Maatregel	Voorwaarden, overwegingen en zorgen	Concrete suggesties
Minder geld voor de gemeentelijke organisatie	Behoud de kwaliteit van dienstverlening; Efficiënter werken	Verminder externe inhuur; Meer digitale communicatie
Minder geld voor de geschiedenis van de stad	Prioriteer basisbehoeften boven geschiedenis van de stad	Concentreer op behouden wat er is; Stel niet-urgente projecten uit
Minder geld voor cultuur en muziekles	Borg toegankelijkheid voor kinderen en lage inkomens; Geen algemene toegankelijkheid voor iedereen nodig	Verhoog eigen bijdrage voor wie het kan betalen; Behoud subsidies voor minima
Minder geld om gebouwen duurzamer te maken	Kan uitgesteld worden, maar niet afgesteld; Verantwoordelijkheid pandeigenaren, niet gemeente; Sociale rechtvaardigheid: armere bewoners helpen verduurzamen; Zorgen kosten en klimaat; Sceptis klimaatdoel	Prioriteer economisch rendabele maatregelen; Faseer of temporeer investeringen
Minder geld voor de binnenstad Kampen	Behoud basisonderhoud in plaats van uitbreiding; Leegstand is verantwoordelijkheid ondernemers; Zorgen over afname toerisme; Rechtvaardigheid: aandacht voor alle wijken; Zorgen over veranderend winkelgedrag	Verbeter bereikbaarheid en parkeermogelijkheden; Verlaag huurprijzen; Herbestem leegstand voor wonen; Burgerparticipatie stimuleren
Belasting verhogen voor gebouwen zoals kantoren, winkels of fabrieken	Volg vergelijkbare gemeentes; Als OZB woningen omhoog gaat, dan ook OZB niet-woningen (samen dragen van de lasten). Zorg voor kleine ondernemers/middenstand	Differentieer naar type/grootte bedrijf (m.n. progressieve belasting, niet meer belasting voor kleine ondernemers)
Minder geld voor opknappen van scholen. En voor nieuwe scholen en sporthallen.	Focus op noodzakelijk onderhoud. Functioneel boven luxe	Gebruik gebouwen efficiënter (dubbelgebruik); Renoveren in plaats van nieuwbouw
Minder geld voor openbaar groen	Onderhoud laat nu te wensen over; Groen positief voor fysieke en mentale gezondheid; Klimaatbelang	Meer participatie van inwoners; Accepteer minder intensief onderhoud; Meer natuurlijk, onderhoudsarm groen
Meer betaald parkeren	Zorgen over economische impact op binnenstad; Toegankelijkheid voor minder mobiele mensen	Gedifferentieerde parkeertarieven; Meer (gratis) parkeervoorzieningen aan stadsrand
Minder geld voor onderhoud van wegen, bruggen en bedrijventerreinen	Veiligheid moet gewaarborgd blijven; Voorkom grotere problemen en meerkosten op lange termijn	Efficiënter onderhoud; Spreiding van groot onderhoud
Minder geld om inwoners in armoede te ondersteunen	Bescherm kwetsbare inwoners (kerntaak gemeente); Sociale plicht	Stimuleer werk en zelfredzaamheid; Controleer gebruik van regelingen
Belasting verhogen voor woningen	Rechtvaardige verdeling naar draagkracht; Verhoging in verhouding tot vergelijkbare gemeentes; Betaalbaarheid, vooral voor mensen met minder draagkracht	Progressieve belastingverhoging; Compensatieregelingen voor lage inkomens

2

Aanleiding, globale opzet en respons

- Wat was de aanleiding voor deze raadpleging?
- Hoe zag het onderzoek er globaal uit?
- Wie hebben er meegedaan?

1

Samenvatting

2

Aanleiding, globale
opzet en respons

3

Voorkeuren over
bezuinigingsopgave

4

Eigen ideeën van
inwoners

5

Over de raadpleging

6

Handelingsperspectief

7

Methodologie

De gemeente Kampen wil samen met inwoners en ondernemers nadenken over de bezuinigingsopgave voor de komende jaren (2026-2029)

- *Aanleiding:* Vanaf 2026 krijgen gemeenten veel minder geld van het Rijk. Dit geldt ook voor de gemeente Kampen. Daarom moet de gemeente keuzes maken. Ze moet veel doen met minder geld. Wat is nu belangrijk? Wat kan wachten? Wat kan minder? De burgemeester en wethouders denken hier hard over na. Ze willen samen met de gemeenteraad een goede begroting maken. Een begroting die past bij wat de inwoners willen.
- *Participatie:* Om het perspectief van inwoners te betrekken bij de bezuinigingsopgave voor de komende jaren, heeft Populytics een raadpleging uitgevoerd in opdracht van de gemeente Kampen. Deze raadpleging volgt de Participatieve Waarde Evaluatie (PWE)-methode; zie kader 1.
- *Onderzoeksvraag:* De hoofdvraag van de PWE-raadpleging was hoe we ervoor zorgen dat de gemeente de komende jaren genoeg geld heeft. De gemeente heeft twaalf onderwerpen bedacht om het tekort aan geld op te lossen: negen maatregelen om minder geld uit te geven en drie maatregelen om meer geld binnen te brengen. Deelnemers aan de raadpleging konden uit deze twaalf maatregelen kiezen en daarbij een minimaal te behalen bedrag van € 12 miljoen te realiseren.
- *Looptijd:* De PWE-raadpleging stond online van 7 april tot en met 23 april 2025.
- *Respons:* 2.084 inwoners hebben meegedaan aan de raadpleging. Deelnemers gaven de raadpleging gemiddeld het rapportcijfer 7,2.

Kader 1.1. Over de methode PWE

- *Wetenschappelijk gevalideerd:* De Participatieve Waarde Evaluatie (PWE) is een participatiemethode die Populytics vaak inzet om mensen te betrekken bij beslissingen die hen gaan raken. De methode is ontwikkeld en gevalideerd door wetenschappers, onder andere van de TU Delft.

- *Op de stoel van:* De essentie van een PWE-raadpleging is om deelnemers in een online omgeving 20 minuten op de stoel van een beleidsmaker of politicus te zetten. Deelnemers krijgen een zogeheten *keuzekaart* te zien. Deze keuzekaart modelleert de situatie van beleidsmakers die bezig zijn met de bezuinigingsopgave. Deelnemers zien realistische beleidsopties die de beleidsmakers overwegen en ze zien dat er beperkingen zijn. Zij ervaren zodoende dezelfde keuze. Wat adviseren ze vervolgens als zij in de schoenen van een beleidsmaker staan? Deelnemers kunnen hun advies motiveren.

- *Begrip voor complexiteit:* Door mee te doen aan een PWE-raadpleging begrijpen deelnemers beter de complexiteit van de beleidskeuze. En de resultaten stellen beleidsmakers in staat om hun keuzes beter aan te laten sluiten op voorkeuren, waarden en zorgen van deelnemers.

De raadpleging kende twee versies om de representativiteit te borgen en de inclusiviteit te maximaliseren

Gesloten raadpleging

Brief-versie

Totaal: 750 respondenten

Open raadpleging

Via panel en andere kanalen

Totaal: 1.334
respondenten

Aanleiding en doel

- Als inwoners zelf het initiatief nemen om deel te nemen aan een onderzoek kan selectiebias optreden: een oververtegenwoordiging van inwoners met een uitgesproken mening over het onderwerp en/of een ondervertegenwoordiging van deelnemers met een minder uitgesproken mening of die aan zelfselectie doen.
- Het doel van een gesloten raadpleging is om een gebalanceerde steekproef te trekken door proactief een willekeurig geselecteerde groep inwoners te benaderen. Op basis van deze steekproef kunnen onder voorwaarden **representatieve** uitspraken worden gedaan.

- Door het proactief benaderen van een beperkte groep is een gesloten raadpleging per definitie exclusief. Het doel van de open raadpleging is daarom om de **inclusiviteit** te verhogen door alle inwoners de gelegenheid te geven mee te doen.
- Naast de verhoogde inclusiviteit is een belangrijke positieve bijdrage van de open raadpleging dat deelnemers vaak veel uitgebreidere onderbouwingen bij hun keuzes geven. Dit geeft meer inzicht in de waarden die achter voorkeuren liggen.

Wijze van benaderen

- Een aselechte steekproef van 5.000 huishoudens heeft een uitnodiging ontvangen middels een brief.
- Zie het hoofdstuk Methodologie voor meer details.
- Alle inwoners van 16 jaar of ouder konden deelnemen aan de open raadpleging. Deze versie is via diverse kanalen onder de aandacht gebracht.
- Digitaal panel van Gemeente Kampen.

In totaal hebben 2.084 inwoners deelgenomen. De uitkomsten van de versie 'brief' zijn representatief voor de hele gemeente Kampen

- *Oververtegenwoordiging van bepaalde groepen:* In zowel de brief-raadpleging als de open versie zijn mannen, 45-tot 64-jarigen en theoretisch geschoolden oververtegenwoordigd. De resultaten van de brief zijn hiervoor herwogen, zodat de uitkomsten representatief zijn voor de gemeente. Zie het hoofdstuk Methodologie voor een toelichting van deze gebruikelijke statistische werkwijze.
- *Digitaal panel van gemeente Kampen:* Er hebben 399 deelnemers van het digitale panel van de gemeente Kampen deelgenomen. Deze vallen onder de open raadpleging.
- *Aantallen kunnen verschillen:* Door de routing in de raadpleging hebben niet alle deelnemers alle vragen beantwoord. Ook waren niet alle vragen verplicht. Daardoor kunnen de deelnemersaantallen per vraag verschillen.

Figuur 2.1. Samenstelling van de respondenten

Totaal Kampen (n=2.084)

	Aandeel gemeente*	Brief aantal** (n=750)	Brief percentage	Open raadpleging** (n=1.334)	Open percentage
Gender					
Vrouw	50,0%	298	39,7%	573	43,0%
Man	50,0%	441	58,8%	730	54,7%
Leeftijd					
16 tot 24 jaar	16,1%	35	4,7%	50	3,7%
25 tot 44 jaar	31,4%	245	32,7%	429	32,2%
45 tot 64 jaar	30,5%	297	39,6%	562	42,1%
65 en ouder	22,1%	171	22,8%	287	21,5%
Opleiding					
Praktisch	28,7%	74	10,5%	90	7,3%
Toegepast	46,4%	268	37,9%	351	28,5%
Theoretisch	24,9%	356	50,3%	757	61,4%
Wijk					
1 Grafhorst	1,9% (1.080)	12	1,6%	16	1,2%
2 's-Heerenbroek	1,2% (655)	7	0,9%	14	1,0%
3 IJsselmuiden	22,7% (12.770)	162	21,6%	235	17,6%
4 Kampen	68,7% (38.595)	520	69,3%	949	71,1%
5 Kamperveen	1,8% (985)	10	1,3%	14	1,0%
6 Mastenbroek	0,3% (155)	-	-	3	0,2%
7 Reeve	0,3% (190)	6	0,8%	10	0,7%
8 Wilsum	1,6% (885)	14	1,9%	17	1,3%
9 Zalk	1,5% (860)	13	1,7%	22	1,6%

* Bron: CBS

** Aantallen tellen niet altijd op tot 100%. Het resterende deel betreft 'zeg ik liever niet'

3

Voorkeuren over bezuinigingsopgave

3A

Algemene uitkomsten

3B

**Uitsplitsing naar verschillende groepen
inwoners**

3C

Verdieping per maatregel

1

Samenvatting

2

Aanleiding, globale
opzet en respons

3

Voorkeuren over
bezuinigingsopgave

4

Eigen ideeën van
inwoners

5

Over de raadpleging

6

Handelingsperspectief

7

Methodologie

3A

Algemene uitkomsten

- Prioriteiten van de ‘gemiddelde’ inwoner van Kampen
- Verschillen en overeenkomsten in prioriteiten tussen brief-versie (gesloten raadpleging) en open raadpleging
- Algemene houding tegenover bezuinigingen

1

Samenvatting

2

Aanleiding, globale opzet en respons

3

Voorkeuren over bezuinigingsopgave

4

Eigen ideeën van inwoners

5

Over de raadpleging

6

Handelingsperspectief

7

Methodologie

Vooraf: Hoe de resultaten te lezen?

- Wat was de centrale onderzoeksvraag?
- Uitleg van de grafieken

De oorspronkelijke raadpleging is nog steeds vindbaar op de website bezuinigingkampen.raadpleging.net. De raadpleging is ook nog in te vullen, maar antwoorden worden niet meer geregistreerd.

De hoofdvraag van de PWE-raadpleging was op welke maatregelen om te bezuinigen of meer geld op te brengen inwoners zouden inzetten

- *Doel van de raadpleging:* Figuur 3.1 laat een afbeelding zien van de kernvraag van de online raadpleging. Deze 'keuzekaart' heeft als doel inzicht te krijgen in de prioritering die deelnemers maken tussen *twaalf* mogelijke maatregelen: negen om minder geld uit te geven en drie om meer geld binnen te brengen. Zie Figuur 3.2 op de volgende pagina voor een overzicht van de maatregelen.
- *Keuzesituatie:* Elke deelnemer kreeg de twaalf maatregelen in willekeurige volgorde te zien. Bij elke maatregel was de startpositie links met daarbij de boodschap 'Niet op bezuinigen' of 'Niet op inzetten'. Als een deelnemer vond dat de gemeente zou moeten inzetten op een maatregel, dan kon deze het schuifje naar rechts zetten. Hoe verder het schuifje naar rechts verplaatste, hoe meer geld de deelnemer opbracht. Aan elke maatregel was 'achter de schermen' een maximumbedrag gekoppeld met een realistische orde-van-grootte. Deze bedragen zijn gebaseerd op gegevens die eerder aan het College voorgelegd zijn. De inzet op het schuifje werd achter de schermen vermenigvuldigd met het orde van grootte-bedrag en (proportioneel) opgeteld in het metertje. Voor deelnemers waren de bedragen indirect zichtbaar middels de eurotekens rechtsboven het schuifje. Bij één euroteken was de opbrengst maximaal € 1 miljoen. Bij vijf eurotekens € 5 miljoen of meer. In beeld was ook een metertje. Elke deelnemer begon op € 0 opbrengst. Zolang een deelnemer niet meer dan € 12 miljoen had bespaard bleef het metertje rood met de boodschap 'Er is geld tekort'. Als een deelnemer cumulatief meer dan € 12 miljoen had bespaard, dan kleurde het metertje groen met de boodschap 'Er is voldoende geld'. Als een deelnemer cumulatief meer dan € 14 miljoen had bespaard, dan bleef het metertje groen en veranderde de boodschap in 'Er is waarschijnlijk geld voor nieuwe plannen'. Deelnemers konden niet verder zolang het metertje rood was. Als een deelnemer op alle twaalf maatregelen maximaal zou inzetten, dan was een opbrengst mogelijk van € 36,7 miljoen.
- *Extra informatie:* Onder de roze informatieknoppen konden deelnemers aanvullende informatie lezen over iedere maatregel.

Figuur 3.1. De centrale 'keuzekaart' van de PWE-raadpleging

Figuur 3.2. Twaalf maatregelen en gekoppelde bedragen

Maatregel	Type		Maximale potentiële opbrengst ('achter de schermen')	Aantal icoontjes zichtbaar voor deelnemers
Minder geld voor openbaar groen	Bezuiniging	↓	€ 2.800.000	€€€
Minder geld voor cultuur en muziekles	Bezuiniging	↓	€ 3.700.000	€€€€
Minder geld voor de geschiedenis van de stad	Bezuiniging	↓	€ 1.000.000	€€
Minder geld om gebouwen duurzamer te maken	Bezuiniging	↓	€ 1.700.000	€€
Minder geld voor de binnenstad Kampen	Bezuiniging	↓	€ 600.000	€
Meer betaald parkeren	Inkomstenverhoging	↑	€ 2.100.000	€€€
Minder geld voor opknappen van scholen. En voor nieuwe scholen en sporthallen.	Bezuiniging	↓	€ 1.200.000	€€
Minder geld om inwoners in armoede te ondersteunen	Bezuiniging	↓	€ 400.000	€
Minder geld voor de gemeentelijke organisatie	Bezuiniging	↓	€ 2.600.000	€€€
Minder geld voor onderhoud van wegen, bruggen en bedrijventerreinen	Bezuiniging	↓	€ 1.100.000	€€
Belasting verhogen voor woningen	Inkomstenverhoging	↑	€ 5.400.000	€€€€€
Belasting verhogen voor gebouwen zoals kantoren, winkels of fabrieken	Inkomstenverhoging	↑	€ 14.100.000	€€€€€

Boodschap aan deelnemers bij een totaal opgebracht bedrag van...

€ 0 tot € 12 mio

€ 12 mio - € 14 mio

Meer dan € 14 mio

Inzet

Hoe ver deelnemers het schuifje naar rechts hebben verplaatst, startend bij 0 (helemaal links) tot 100 (helemaal rechts)

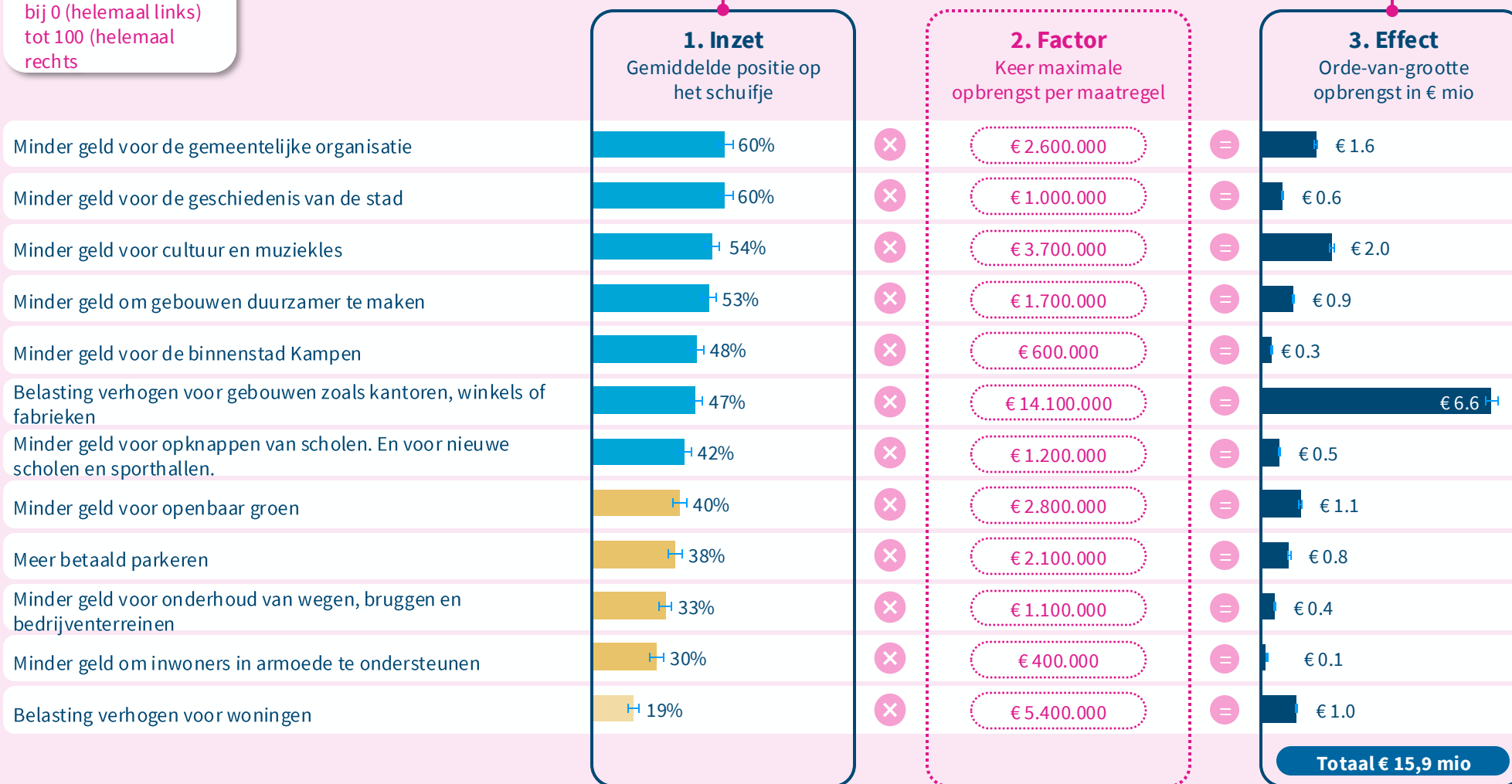
Figuur 3.3. Toelichting prioritering van maatregelen – Inzet & Effect

Versie brief/representatief (n=750)

Effect

Het orde-van-grootte-bedrag waarmee de *inzet* overeenkomt, na vermenigvuldiging met de potentiële, maximale opbrengst ('achter de schermen')

Deelnemers zagen het *effect* één-op-één gereflecteerd in het metertje dat proportioneel meebewoog.

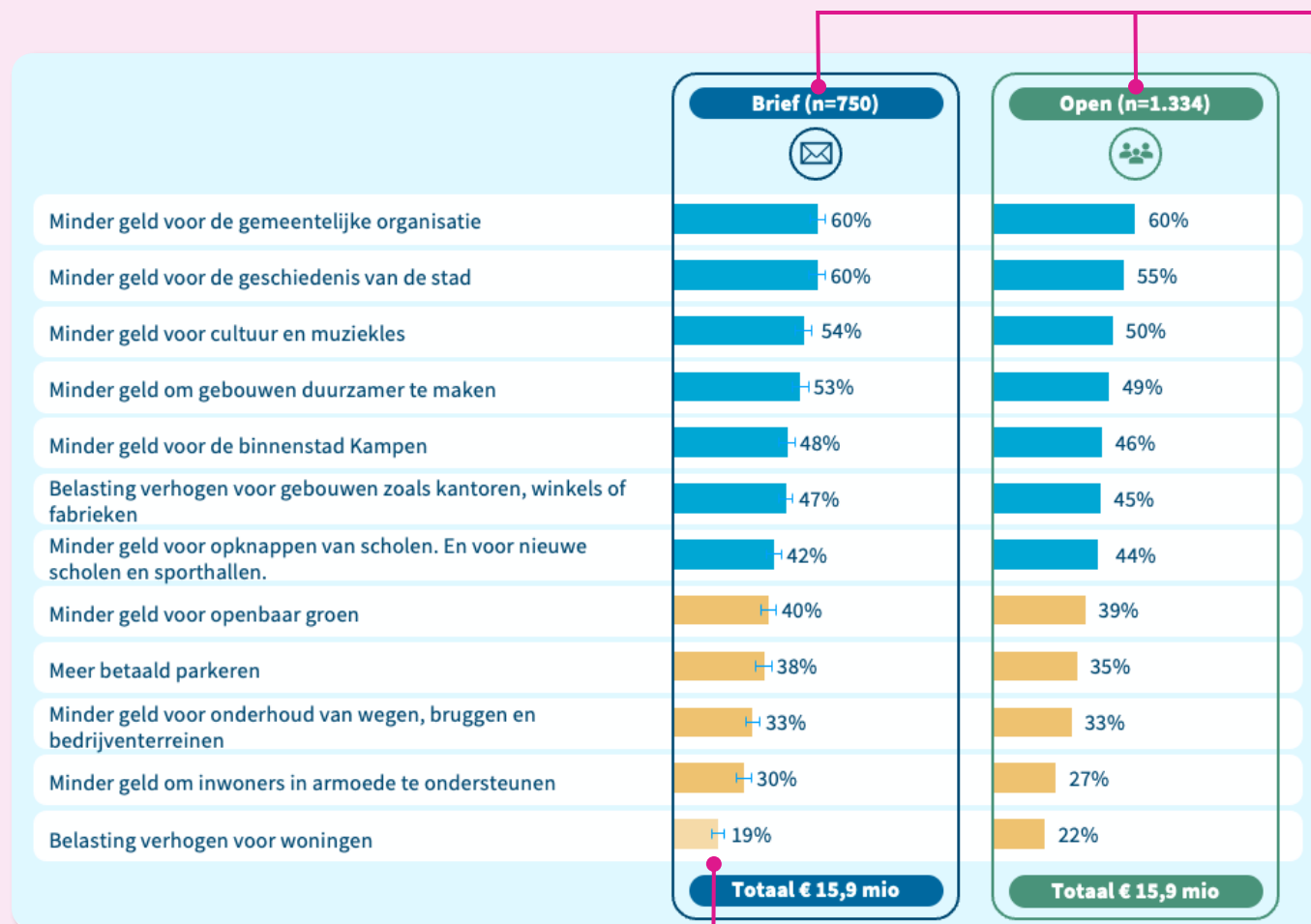

Figuur 3.4. Voorbeeld uitkomsten met uitleg

Betrouwbaarheidsinterval

- Een steekproef heeft altijd een mate van onzekerheid. Als alle inwoners van de gemeente mee zouden doen, dan bevinden de uitkomsten zich met 95% zekerheid in het waardebereik van dit (lichtblauwe) betrouwbaarheidsinterval.
- Als er geen overlap zit in het interval van twee doelen, dan is het verschil tussen deze doelen *significant*. In dit voorbeeld verschilt de optie 'minder geld om inwoners in armoede te ondersteunen' bijvoorbeeld significant van 'belasting verhogen voor woningen'.
- Maar de opties 'minder geld voor openbaar groen' en 'meer betaald parkeren' verschillen niet significant. De volgorde van deze twee doelen zou ook omgekeerd kunnen zijn.

19%

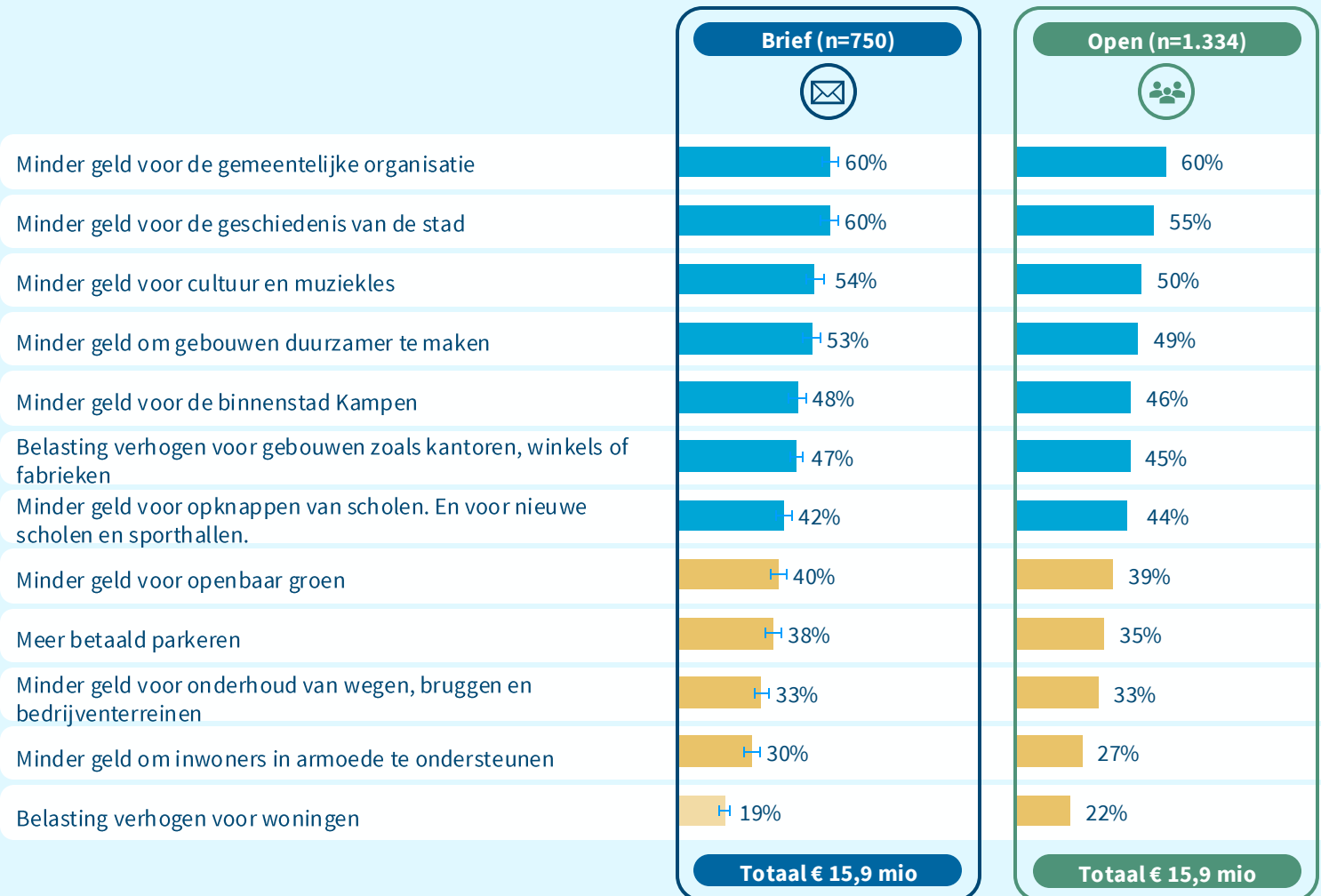
Gemiddelden voor alle inwoners

- We presenteren eerst de resultaten voor alle deelnemers die hun mening hebben gegeven: de gemiddelde inzet per maatregel. We laten de twee varianten zien: de brief-versie en de open raadpleging.
- Voor de verdere resultaten laten we met name de representatieve uitkomsten zien die voortkomen uit de raadpleging via de brief-versie. Deze zeggen het meest over de gemeente als geheel. Als resultaten uit de open raadpleging komen, dan markeren we dat expliciet. Citaten van deelnemers kunnen uit beide versies komen.

Figuur 3.5. Prioritering doelen – Vergelijking gesloten en open raadpleging

Totaal Kampen (n= 2.084)

Deelnemers aan de twee versies maken zeer vergelijkbare keuzes

- We zien geen substantiële verschillen in de prioriteiten die deelnemers in de verschillende versies stellen. De volgorde van prioriteiten is identiek. De schuifjesposities verschillen enigszins. Het bedrag dat beide groepen gemiddeld genomen opbrengen is ook gelijk.
- In andere raadplegingen zien we regelmatig grotere verschillen tussen een gesloten, representatieve groep en een open raadpleging. Het grote aantal deelnemers aan de open raadpleging kan bijgedragen hebben aan de consistentie en robuustheid van de resultaten.
- Voor de verdere resultaten laten we met name de representatieve uitkomsten zien die voortkomen uit de gesloten raadpleging via de brief. Deze zeggen het meest over de gemeente als geheel. Als resultaten uit de open raadpleging komen, dan markeren we dat expliciet. Citaten van deelnemers kunnen uit beide versies komen.

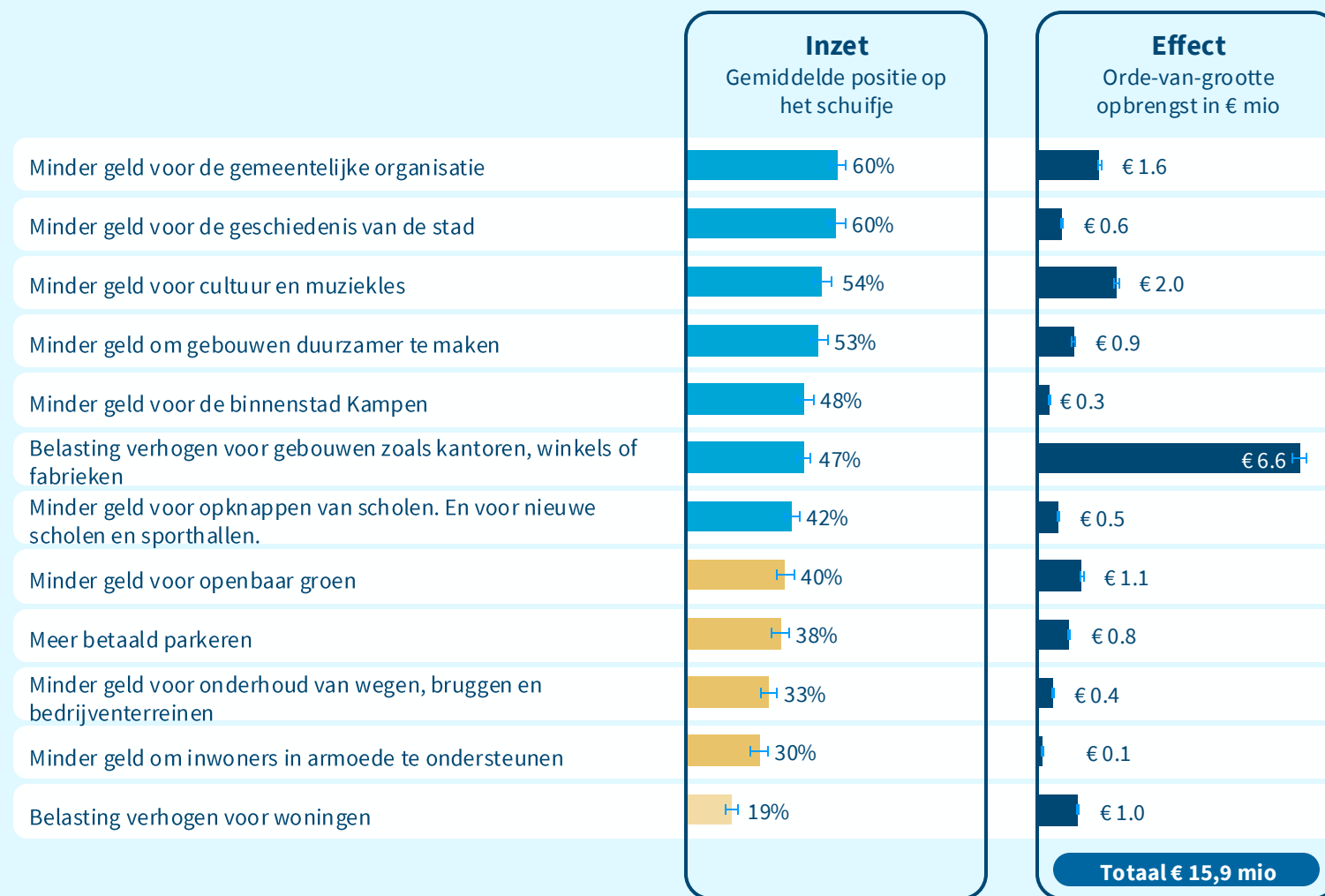

In de mix van maatregelen zetten inwoners op sommige opties significant meer in

- Figuur 3.6 laat de maatregelen zien waar deelnemers gemiddeld genomen het schuifje het meest naar rechts hebben gezet ('Inzet', links), en de bijbehorende opbrengst ('Effect', rechts).
- Gemiddeld genomen prioriteren inwoners de opties over 'minder geld voor de gemeentelijke organisatie' en 'de geschiedenis van de stad'. Dit geldt ook voor de opties over 'cultuur en muziekles', en 'om gebouwen duurzamer te maken'. Circa 90% van de inwoners zet in ieder geval een beetje op deze maatregelen in (zie ook Figuur 1.7).
- Deelnemers zetten significant minder in op de optie over belasting verhogen voor woningen (OZB). Ook op de opties over onderhoud van infrastructuur en inwoners in armoede zetten inwoners niet veel in. Bij deze opties geeft desalniettemin minimaal 60% van de inwoners steun voor in ieder geval een beperkte inzet (zie Figuur 1.7).
- Qua effect valt het verhogen van de belasting op niet-woningen (OZB) op: deze maatregel realiseert een grote opbrengst (€ 6,6 mio). Ook eigenaren van niet-woningen zetten in op deze maatregel (gem. inzet 32%, ca. € 4,5 mio), hoewel minder dan andere inwoners (48%) (zie Figuur 3.15).

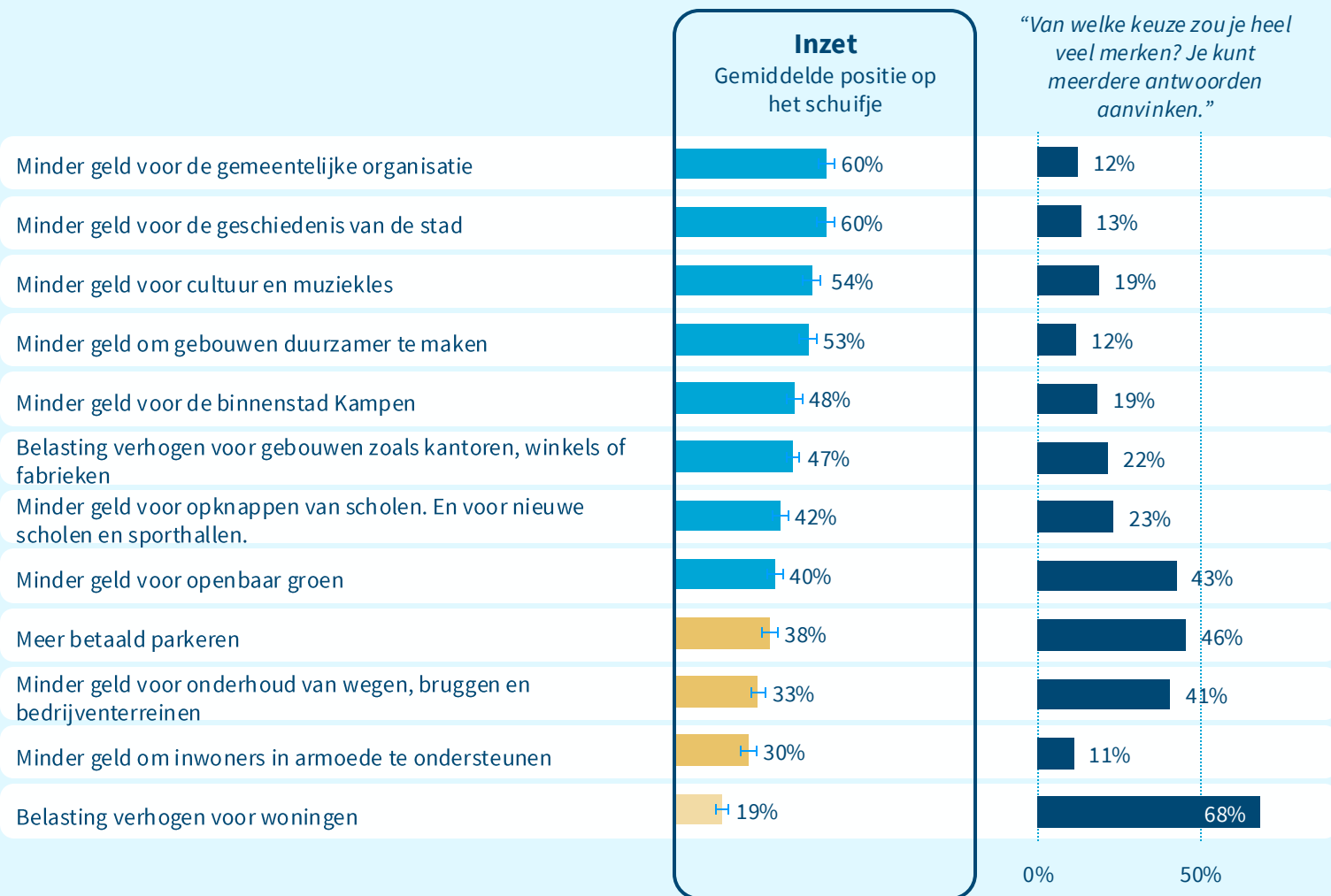
Figuur 3.6. Prioritering maatregelen – Gemiddelde inzet en effect

Versie brief / representatief (n=750)

Figuur 3.7. Verwachte persoonlijke impact van maatregelen

Versie brief/representatief (n=750)

De meeste inwoners verwachten van de meeste voorgestelde maatregelen niet ‘heel veel’ te merken

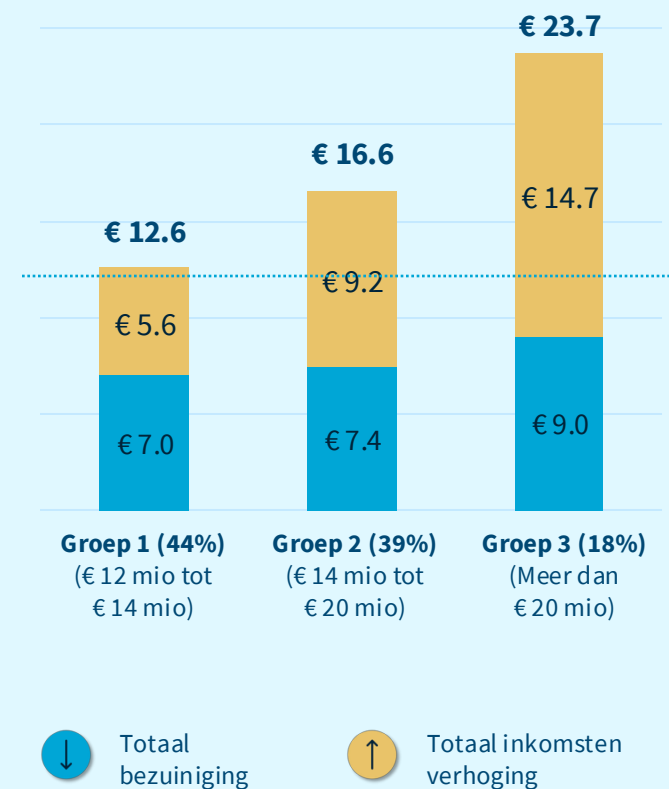
- Figuur 3.7 vergelijkt de gemiddelde inzet op het schuifje met het effect dat inwoners verwachten van de bezuinigingen. Deelnemers konden meerdere opties aanvinken, het percentage geeft aan welk deel van de deelnemers de maatregel heeft aangevinkt.
- Van vier maatregelen zeggen de meeste inwoners niet ‘heel veel’ te gaan merken (tussen 11% en 13% wel). De omvang van de groep zegt echter niet noodzakelijk iets over het mogelijke effect van de maatregel op deze relatief kleine groep inwoners.
- Het verhogen van de OZB op woningen is een maatregel waar 68% van de inwoners verwacht ‘heel veel’ van te gaan merken. Van de woningeigenaren die deze vraag invulden gaf 82% aan te verwachten ‘heel veel’ van deze maatregel te gaan merken. Aanvullende analyse laat zien dat woningeigenaren ongeveer even vaak inzetten op het verhogen van de OZB als niet-woningeigenaren, maar gemiddeld genomen wel *minder* inzetten (inzet 14% tegenover 26%).

De meeste inwoners brengen (veel) meer op dan het vereiste minimum van € 12 miljoen.

- *Keuzesituatie:* Deelnemers begonnen met een tekort van € 12 miljoen en moesten dit tekort wegwerken in hun advies. Hierbij konden ze kiezen om alleen het tekort weg te werken, of meer te doen zodat er meer zekerheid was op genoeg geld en geld voor eventuele nieuwe plannen. Tot € 12 miljoen kregen deelnemers de melding dat er geld tekort is. Vanaf € 12 miljoen veranderde dit in de melding dat er genoeg geld is. En vanaf € 14 miljoen verscheen de melding dat er waarschijnlijk ruimte is voor nieuwe plannen. Deze melding veranderde verder niet meer bij hogere bedragen.
- *Verschillende groepen:* Een grote groep inwoners focust zich op minimale realisatie van de opgave. Maar er zijn ook inwoners die een veel hogere opbrengst realiseren:
 1. *Groep 1 (44%) – Focus op minimale realisatie van de opgave (€12 mio tot € 14 mio):* 44% van de deelnemers komt met hun advies uit tussen de € 12 en 14 miljoen. Deze deelnemers focussen dus op het oplossen van het begrotingstekort, zonder een plus hierbij te creëren;
 2. *Groep 2 (39%) – Wil meer zekerheid en enige investeringsruimte (€14 mio tot € 20 mio):* In totaal adviseert 39% van de deelnemers om keuzes te maken om met een opbrengst van 14 tot 20 miljoen euro uit te komen. Deze creëren daarmee meer zekerheid en investeringsruimte;
 3. *Groep 3 (18%) – Creëren een grote plus (meer dan € 20 mio):* 18% van de deelnemers adviseert om met bezuinigingen op meer dan € 20 miljoen uit te komen. Deze inwoners creëren een forse plus.
- *Indicatie voor steun:* Groep 1 voldoet aan de opgave (en dat moest). Groepen 2 en 3 (gezaamenlijk 57%) zitten (ruim) boven de opgave. Dat duidt indirect op steun om de bezuinigingsopgave aan te pakken.

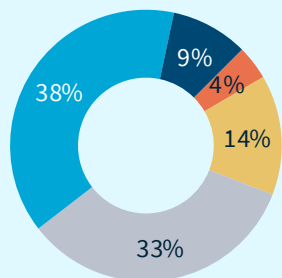
Figuur 3.8. Totale opbrengst (in miljoen €)
Versie brief/representatief (n=750)

Figuur 3.9. Houding tegenover bezuinigingen*

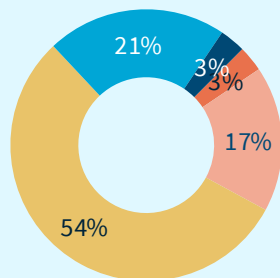
Versie brief/representatief (n=750)

Wat vind je ervan dat de gemeente Kampen gaat bezuinigen? (n=491)

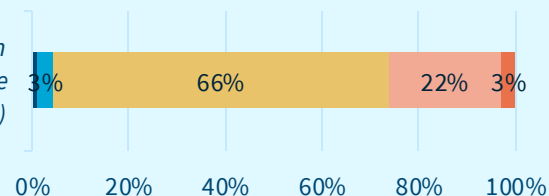
■ Zeer mee eens
■ Mee eens
■ Neutraal
■ Mee oneens
■ Zeer mee oneens

Hoeveel zorgen maak je je over bezuinigingen? (n=393)

■ Heel veel
■ Veel
■ Een beetje
■ Geen
■ Helemaal geen

Hoeveel verwacht je dat jij zelf gaat merken van de bezuinigingen in de gemeente Kampen? (n=427)

■ Helemaal niets
■ Niets
■ Een beetje
■ Veel
■ Heel veel

Er is ruime steun voor het aanpakken van de bezuinigingsopgave

- Bijna de helft (47%) van de deelnemers is het (helemaal) mee eens dat de gemeente gaat bezuinigen. Een derde van de deelnemers heeft een neutrale houding over de bezuinigingen in de gemeente. De mening over het bezuinigen is in de open raadpleging grotendeels gelijk aan de gesloten raadpleging.
- Iets meer dan de helft van de deelnemers (54%) maakt zich 'een beetje' zorgen over bezuinigingen. 20% maakt zich (heel) veel zorgen en 24% maakt zich (helemaal) geen zorgen. In de open raadpleging zien we grotendeels hetzelfde patroon.
- Een meerderheid (66%) verwacht dat ze zelf 'een beetje' zullen gaan merken van de bezuinigingen in de gemeente. 25% verwacht dat ze zelf (heel) veel gaan merken van de bezuinigingen en 4% verwacht dat ze (helemaal) niets gaan merken. In de open raadpleging zien we hetzelfde patroon.

* Percentages tellen niet altijd op tot 100%. Het resterende deel betreft 'zeg ik liever niet'.

3B

Uitsplitsing op basis van kenmerken

- Verschillen en overeenkomsten in prioriteiten op basis van kenmerken van inwoners: leeftijd, opleidingsniveau, wijk/kern, financiële situatie, bezit van woningen en niet-woningen

1

Samenvatting

2

Aanleiding, globale opzet en respons

3

Voorkeuren over bezuinigingsopgave

4

Eigen ideeën van inwoners

5

Over de raadpleging

6

Handelingsperspectief

7

Methodologie

Er is geen ‘gemiddelde’ inwoner. Wat prioriteren verschillende groepen van inwoners?

- Figuur 3.5 liet de inzet zien op de schuifjes van de gemiddelde inwoner van Kampen.
- We kunnen de inzet op de schuifjes uitsplitsen op basis van verschillende kenmerken van de deelnemers. Dit kan zowel overeenkomsten als verschillen onthullen.
- Op de volgende pagina's laten we uitsplitsingen zien van de inzet op de schuifjes op basis van de kenmerken leeftijd, opleidingsniveau, wijk/kern, financiële situatie, bezit van een woning, en bezit van een niet-woning.
- We beschrijven hier enkele belangrijke inzichten bij deze figuren.

Figuur 3.10. Naar leeftijd

- Jongeren (16-24) zetten minder in op verhogen parkeergelden (gem. inzet 26%), ouderen (65+) juist meer (gem. inzet 44%)
- Verder overeenkomsten, geen substantiële verschillen.

Figuur 3.12. Naar wijk/kern

- Inwoners uit Kampen bezuinigen substantieel minder op cultuur dan de andere kernen.
- Inwoners uit IJsselmuiden zetten meer in op bezuinigen op onderhoud van wegen, bruggen en bedrijventerreinen.
- Inwoners uit de overige kernen bezuinigen substantieel meer op verduurzamen van gebouwen. Zij verhogen de parkeergelden minder. Zij bezuinigen ook substantieel meer op de binnenstad Kampen.

Figuur 3.14. Naar bezit van een woning

- Woningeigenaren zetten substantieel minder in op verhogen van OZB op woningen (14%) dan inwoners die geen woning hebben (inzet 26%). Drie op de vijf woningeigenaren zet in ieder geval een beetje in op het verhogen van de OZB.
- Verder overeenkomsten, geen substantiële verschillen.

Figuur 3.11. Naar opleidingsniveau

- Theoretisch geschoolden zetten substantieel minder in op bezuinigen op openbaar groen en cultuur.
- Praktisch en met name toegepast (midden) geschoolden zetten substantieel minder in op verhogen parkeergelden.
- Verder overeenkomsten, geen substantiële verschillen.

Figuur 3.13. Naar financiële situatie

- Inwoners die (zeer) moeilijk rond kunnen komen zetten substantieel meer in op bezuinigen op verduurzamen gebouwen, binnenstad Kampen en openbaar groen. Deze inwoners zetten ook substantieel meer in op verhogen OZB niet-woningen.
- Inwoners die niet makkelijk, niet moeilijk rond kunnen komen (middeninkomens) zetten substantieel minder in op verhogen OZB woningen.

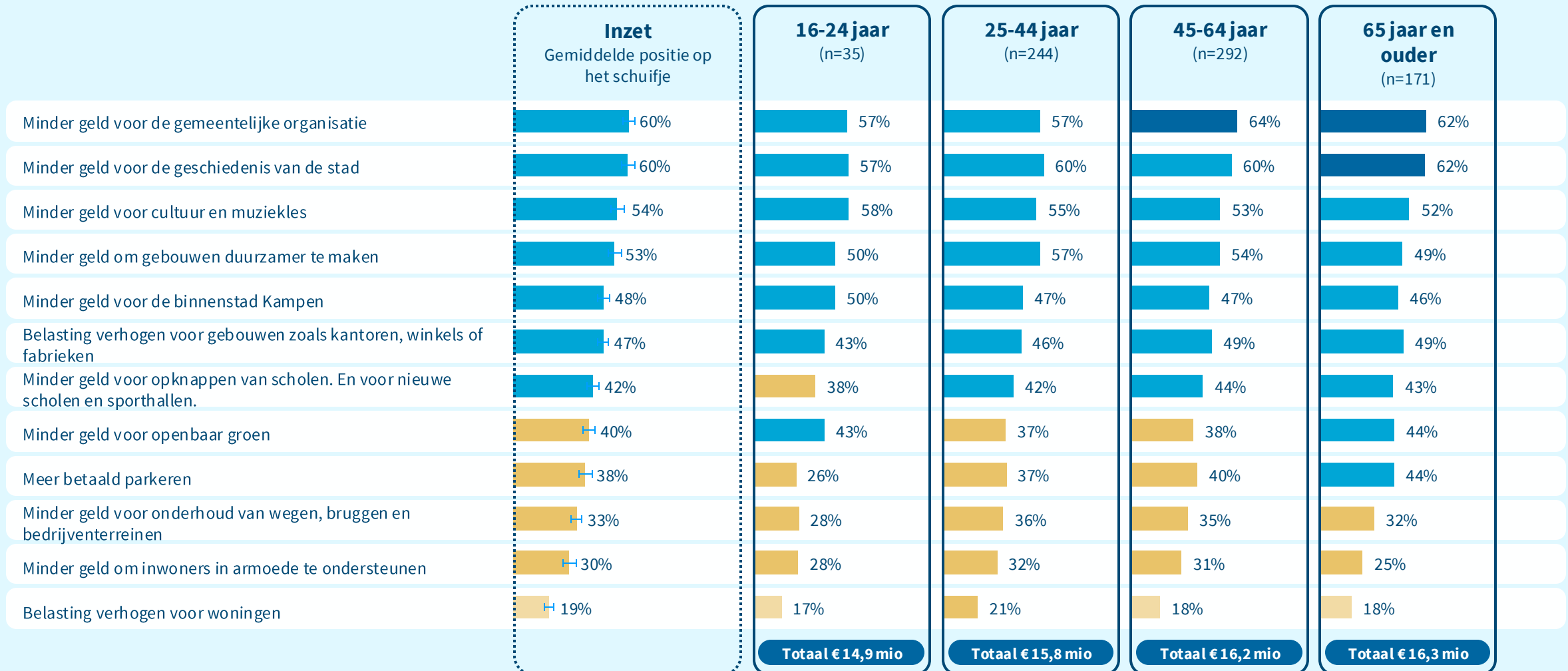
Figuur 3.15. Naar bezit van een niet-woning

- Eigenaren van niet-woningen zetten substantieel minder in op verhogen van OZB op niet-woningen (32%) dan inwoners die geen niet-woning hebben (inzet 48%). 87% van de eigenaren zet in ieder geval een beetje in op het verhogen van de OZB op niet-woningen.
- Eigenaren van niet-woningen bezuinigen ook substantieel minder op onderhoud van scholen.

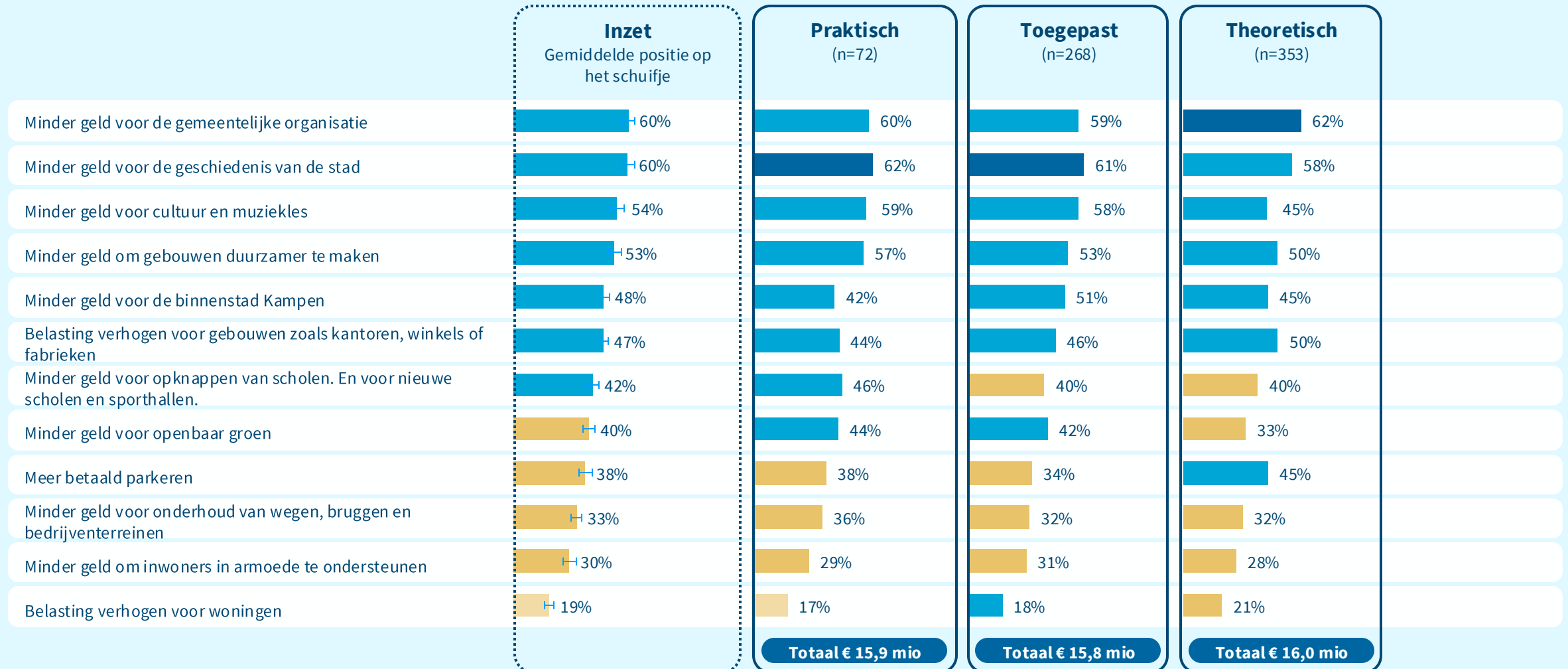
Figuur 3.10. Prioritering van maatregelen – Naar leeftijd

Versie brief/representatief (n=742)

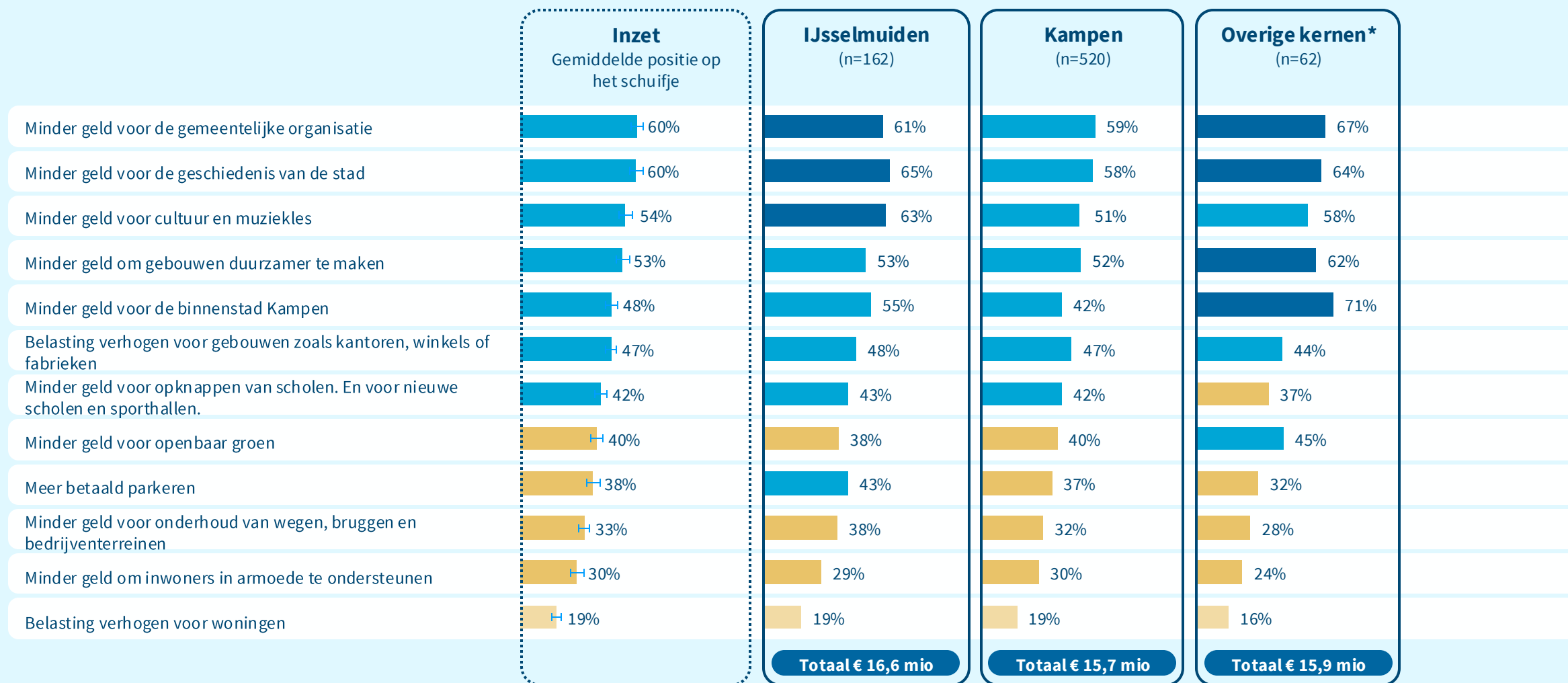
Figuur 3.11. Prioritering van maatregelen – Naar opleidingsniveau

Versie brief/representatief (n=693)

Figuur 3.12. Prioritering van maatregelen – Naar wijk/kern

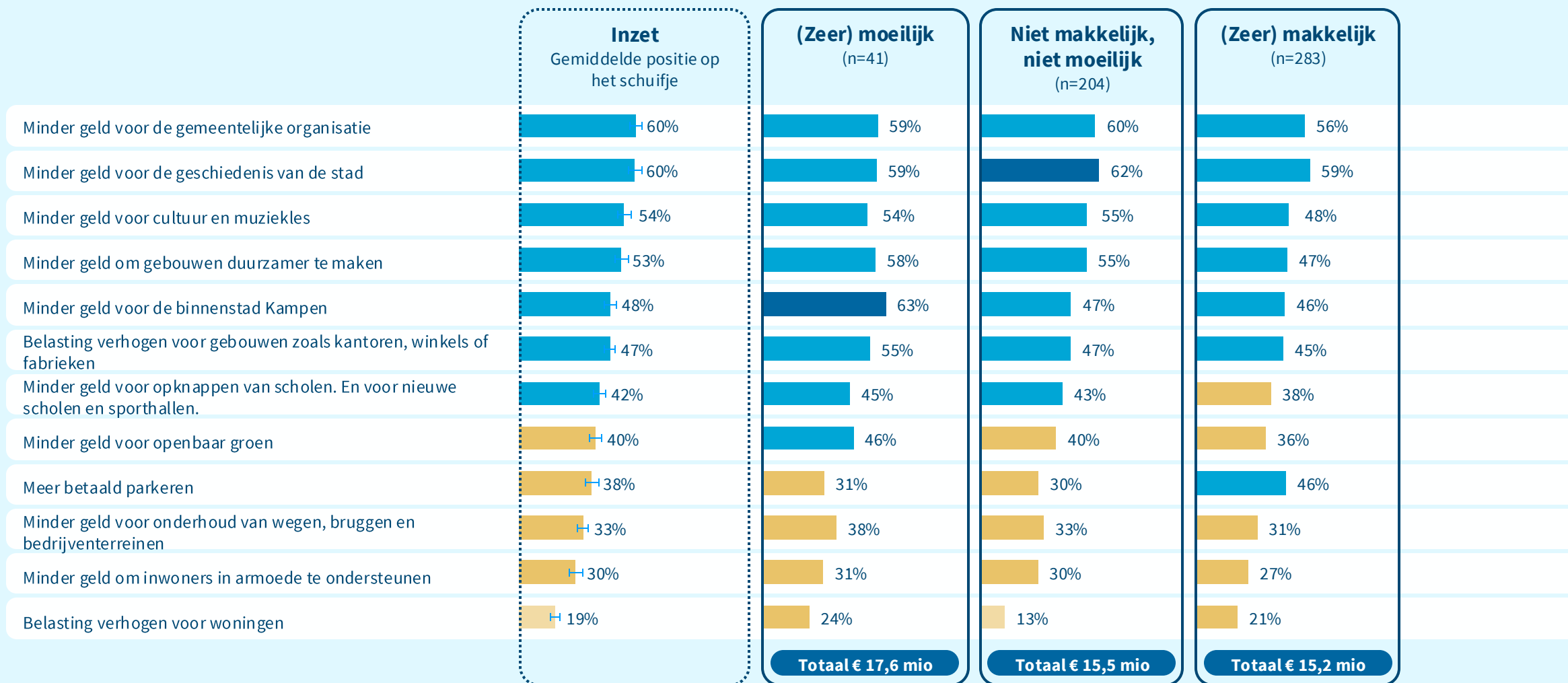
Versie brief/representatief (n=743)

Figuur 3.13. Prioritering van maatregelen – Naar financiële situatie

Versie brief/representatief (N=750)

“Hoe makkelijk of moeilijk kun je maandelijks rondkomen?”

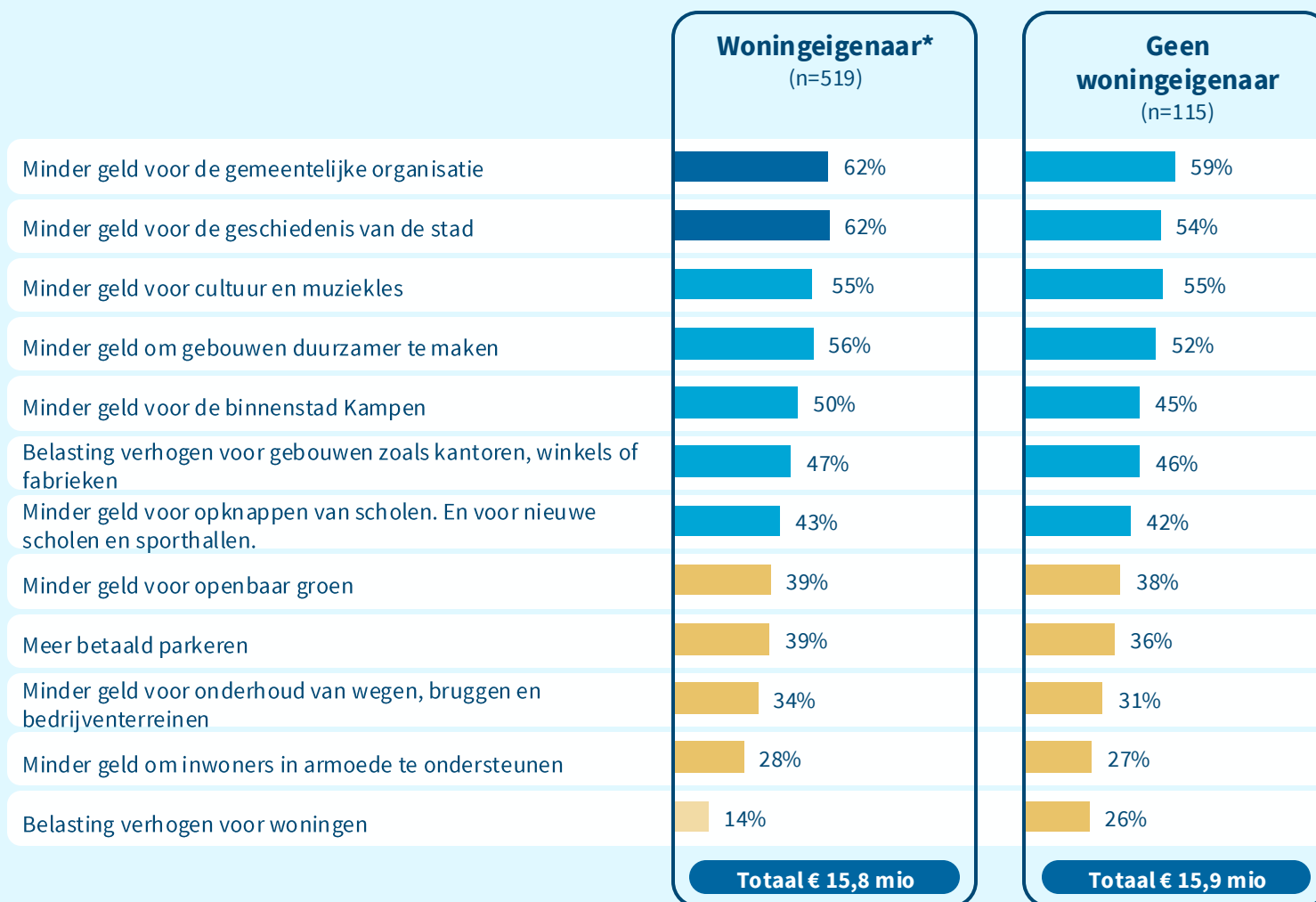
Ook woningeigenaren verhogen de OZB op woningen, hoewel minder dan niet-eigenaren

- *Woningeigenaren**: Aanvullende analyse laat zien dat 57% van de woningeigenaren de OZB gemiddeld genomen iets verhoogt (de mate waarin varieert), de rest (43%) blijft op schuifjespositie 0 en doet dat dus niet. De gemiddelde inzet van 14% is equivalent aan circa € 780.000 hogere OZB op woningen.
- *Geen woningeigenaar*: Van de deelnemers die geen woning bezitten, zet 69% wel (ten minste iets) in op deze maatregel en 31% doet dat niet (schuifjespositie 0). De inzet van 26% is equivalent aan circa € 1,4 mio. Deze groep verhoogt de OZB op woningen dus substantieel meer.
- Verder brengen ze hetzelfde bedrag op. De niet-woningeigenaren zetten op vrijwel alle andere opties iets minder sterk in, omdat ze meer inkomsten realiseren door het verhogen van de OZB op woningen.

* Dit zijn mensen die een woning bezitten waar ze zelf in wonen en/of een woning bezitten waar anderen in wonen.

Figuur 3.14. Prioritering van maatregelen – Naar bezit van een woning

Versie brief/representatief (n=634)

Ook eigenaren van niet-woningen verhogen de OZB voor gebouwen, hoewel minder dan niet-eigenaren

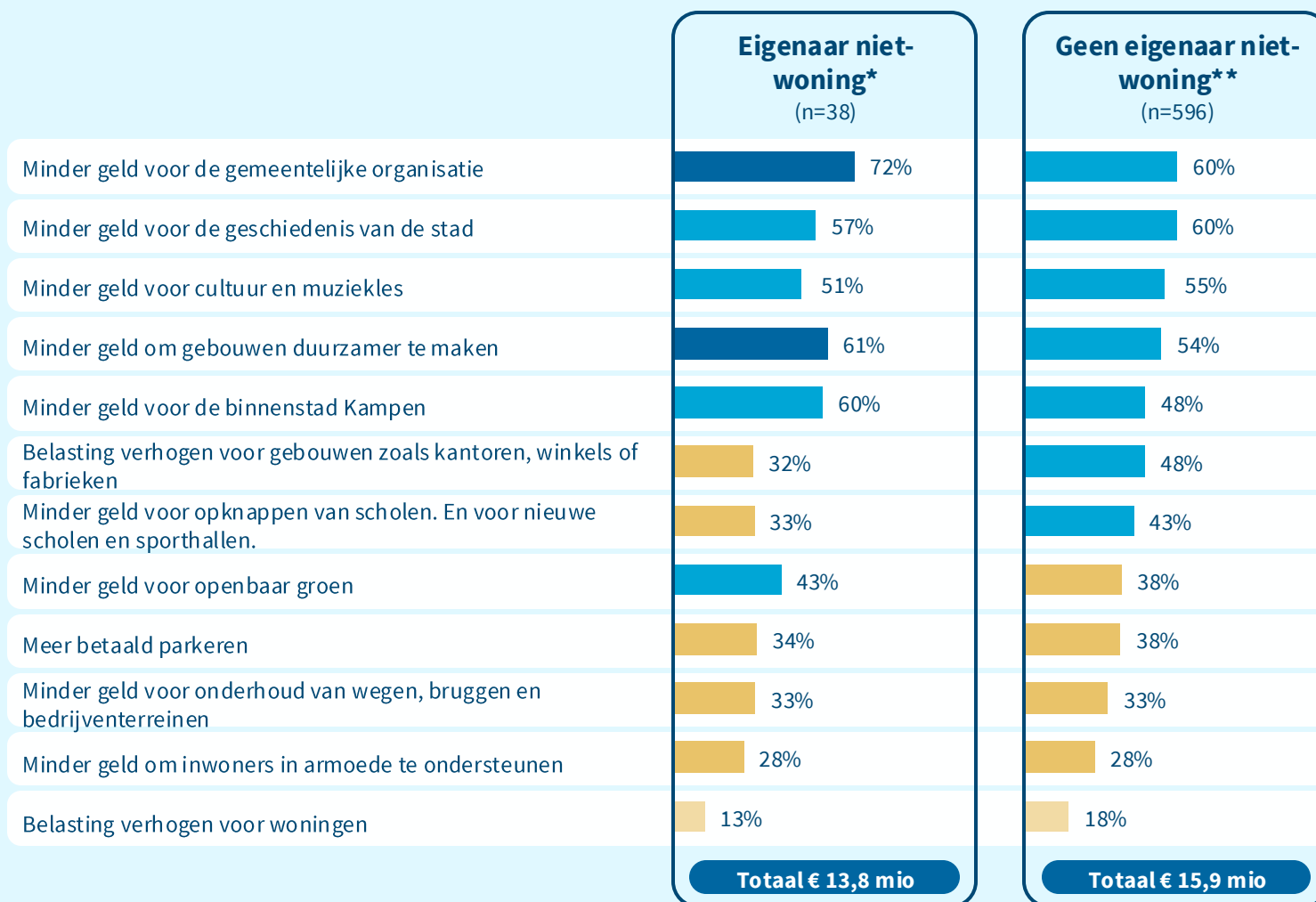
- *Niet-woningeigenaren**: Ook eigenaren van niet-woningen (dus eigenaren van gebouwen waarin mensen werken of van een stuk grond) verhogen de OZB voor gebouwen, maar ze doen dit minder dan niet-eigenaren. Van de deelnemers die een niet-woning bezitten, zet 13% niet op deze maatregel in (schuifjespositie 0) en 87% doet dat dus wel (in meer of mindere mate). Van de deelnemers die geen niet-woning bezitten, koos 7% niet voor deze maatregel (schuifjespositie 0), oftewel 93% wel (in meer of mindere mate). Het gemiddelde bezuinigingseffect van eigenaren van niet-woningen komt met € 13,8 miljoen lager uit dan de gemiddelde bezuiniging van deelnemers die geen niet-woning bezitten (€ 15,8 miljoen).
- Ook op renovatie van scholen en sporthallen wordt door eigenaren van niet-woningen minder bezuinigd dan gemiddeld.
- Om het bezuinigingsdoel te halen, bezuinigt deze groep juist beduidend meer dan gemiddeld op de gemeentelijke organisatie en de binnenstad van Kampen.

* Dit zijn mensen die een gebouw bezitten waarin gewerkt wordt en/of een stuk grond bezitten. Op beide is OZB voor niet-woningen van toepassing.

** Alle deelnemers exclusief mensen die een gebouw bezitten waarin gewerkt wordt en/of een stuk grond bezitten.

Figuur 3.15. Prioritering van maatregelen – Naar bezit van een niet-woning

Versie brief/representatief (n=634)

3C

Uitwerking per maatregel

- Op basis van geschreven motivaties laten we zien welke argumenten, voorwaarden en suggesties deelnemers geven bij hun keuzes.
- De motivaties komen uit zowel de brief-versie van de raadpleging, als het digitale panel van de gemeente Kampen en de open raadpleging.
- De inzet per maatregel betreft het gemiddelde uit de brief-raadpleging.

1

Samenvatting

2

Aanleiding, globale
opzet en respons

3

Voorkeuren over
bezuinigingsopgave

4

Eigen ideeën van
inwoners

5

Over de raadpleging

6

Handelingsperspectief

7

Methodologie

Minder geld voor de gemeentelijke organisatie

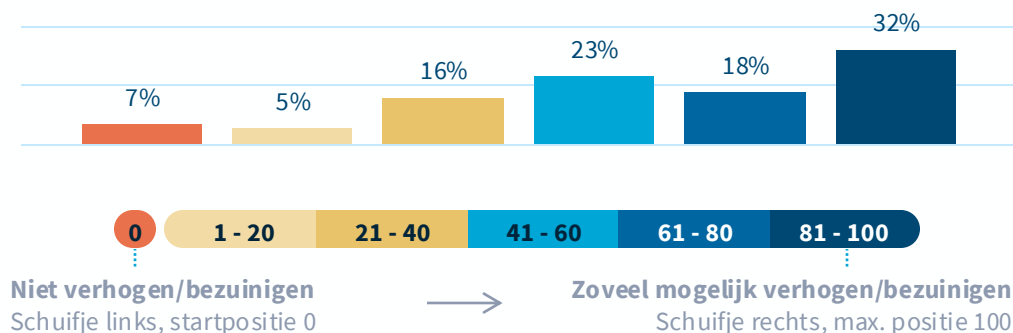
Inzet
Gemiddeld

60%

- Een meerderheid van 93% van de inwoners zet op zijn minst in enige mate op deze maatregel in. Eigenaren van niet-woningen bezuinigen meer dan gemiddeld op de gemeentelijke organisatie (zie Figuur 3.15). Verder zijn er geen substantiële verschillen tussen groepen (zie sectie 3B).
- Inwoners die **niet** inzetten op deze maatregel benadrukken vaak dat een goede organisatie nodig is voor dienstverlening aan burgers en voor een goede beleidsontwikkeling en bestuur. Mensen benoemen ook dat het belangrijk is om kennis en expertise binnen de gemeente te behouden. Hiernaast benoemen enkelen het belang van een goede organisatie met het oog op digitale veiligheid.
- Inwoners die **enigszins** op deze maatregel inzetten, noemen vaak dat de gemeente zo efficiënt mogelijk moet werken. Specifiek wijzen deelnemers op een teveel aan management en ambtenaren. Als suggestie wordt genoemd om het inhuren van externen en adviesbureaus te beperken. Hiernaast geven mensen aan dat de focus kan liggen op kerntaken en dat plannen minder ambitieus kunnen zijn. En dat papierwerk verminderd kan worden en meer gedigitaliseerd. Een kleiner aantal inwoners benadrukt een eerlijke lastenverdeling: er moet overal bezuinigd worden, dus ook bij de gemeente zelf.
- Inwoners die **sterk** op deze maatregel inzetten, noemen ook vaak gemeentelijke efficiëntie, het te veel aan ambtenaren en management, en minder externe inhuur. Sommigen benoemen dat de gemeente te makkelijk geld uitgeeft aan onnodige zaken. Ook onder mensen die sterk inzetten op deze maatregel wordt het belang van een eerlijke verdeling van de lusten en lasten benoemd en er zijn argumenten over de voorbeeldfunctie van de gemeente. Mensen geven aan dat de gemeente meer moet focussen op de kerntaken en minder ambitieus mag zijn. Enkele specifieke suggesties gaan in op bezuinigen door middel van automatisering, bijvoorbeeld met AI.

Hoe verdeelden deelnemers zich over het schuifje?

Minder geld voor de gemeentelijke organisatie

Het is ontzettend belangrijk dat de gemeente haar werk goed kan blijven uitvoeren. Er is misschien al wat teveel op bezuinigd.

Door efficiëntie is er wellicht zonder al te veel weg te bezuinigen toch een besparing te halen.

Een x-aantal managers verminderen, die kosten alleen maar. Met wat minder werkt het ook wel, soms nog beter zelfs.

Deze mensen moeten de keuzes maken dus goede mensen moeten op deze posities zitten.

Er worden teveel externen ingehuurd om weer een rapport te maken, weggegooid geld.

Flink snoeien in overhead zal moeten als je als organisatie van de burgers ook meer vraagt.

Minder geld voor de geschiedenis van de stad

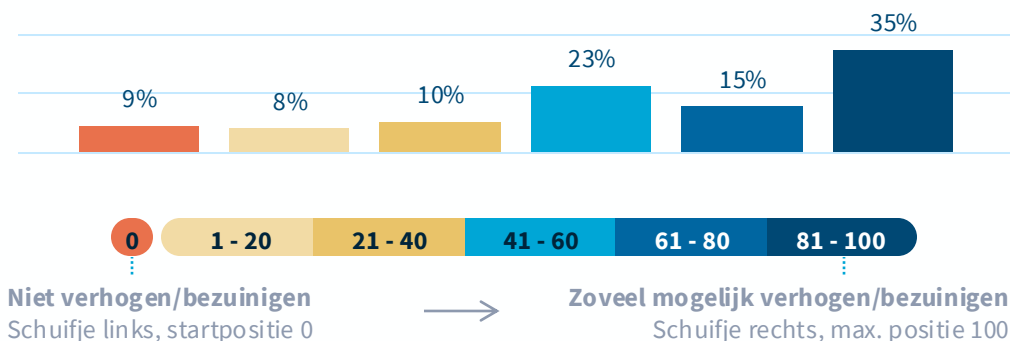
Inzet
Gemiddeld

60%

- Een meerderheid van 91% van de inwoners zet op zijn minst in enige mate op deze maatregel in. Er zijn geen substantiële verschillen tussen de inzet van verschillende (demografische) groepen (zie sectie 3B). In een vervolgvraag kregen deelnemers die op z'n minst iets inzetten op deze maatregel, de gelegenheid aan te geven of er bepaalde specifieke zaken zijn waar zij aan denken bij deze bezuiniging. 72% van de deelnemers geeft aan 'op alles een beetje' te willen bezuinigen. Dit duidt erop dat de meeste deelnemers geen specifieke bezuiniging voor ogen hebben. 38% van de deelnemers kiest voor een bezuiniging op de IJsselkogge; 21% adviseert te bezuinigen op subsidie voor Hanzeschatten; en 16% kiest voor bezuiniging op de Museumboerderij.
- Inwoners die **niet** inzetten op deze maatregel benoemen vaak dat de geschiedenis van Kampen toeristen aantrekt en economische voordelen oplevert. Ook benoemen zij vaak dat de geschiedenis een bijdrage levert aan de identiteit en trots van de stad. Deelnemers benoemen hiernaast dat het inherent belangrijk is om cultureel erfgoed te behouden. Deze drie categorieën vertegenwoordigen samen ongeveer driekwart van alle argumenten.
- Inwoners die **enigszins** op deze maatregel inzetten, geven geregeld aan dat er belangrijkere zaken zijn dan geschiedenis in tijden van bezuiniging. Er zijn argumenten specifiek gericht tegen de IJsselkogge als een te duur of onnodig project. Ook zien we argumenten die aangeven dat er al voldoende is gedaan voor de geschiedenis van Kampen en dat het, in elk geval nu, wel wat minder kan. Diverse argumenten stellen dat geschiedenis wel belangrijk is, maar dat op dit thema een tijdelijke bezuiniging of uitstel van projecten verantwoord is. Er zijn ook diverse suggesties om extra subsidies op te halen, inkomsten te verhogen en kosten te verlagen.
- Inwoners die **sterk** op deze maatregel inzetten, benoemen grotendeels dezelfde argumenten als mensen die enigszins hierop inzetten. Ook mensen die voor een sterke bezuiniging kozen geven aan dat geschiedenis een onderwerp is waar in elk geval tijdelijk op bezuinigd kan worden. Hiernaast zijn er mensen die aangeven persoonlijk minder geïnteresseerd te zijn in geschiedenis.

Hoe verdeelden deelnemers zich over het schuifje?

Minder geld voor de geschiedenis van de stad

Kampen draait juist zo goed op toerisme, en de geschiedenis van de stad is een groot onderdeel daarvan. Hierop bezuinigen is jezelf in je eigen voet schieten.

Heel belangrijk, maar even een pauze is verantwoord.

Met pijn in mijn hart. Toch denk ik dat dit iets is wat ook door de gemeenschap gedragen kan worden. Er is veel aandacht en tijd gestopt in de geschiedenis van Kampen. Ik denk niet dat dit zwaarder weegt dan een betere leefbaarheid te creëren voor de huidige bewoners.

Bezuinigen levert weinig op. De geschiedenis van Kampen is bijzonder. Ik ben import, dus hier niet geboren, de geschiedenis van Kampen maakt een grote indruk op mij.

Wat er nu opgebouwd is aan musea en archieven, daar kunnen we wel een poosje op teren. Mocht er wel meer geld noodzakelijk zijn, kan moet er meer ingezet worden op sponsors en stichting 'vrienden van ...'

Minder geld voor cultuur en muziekles

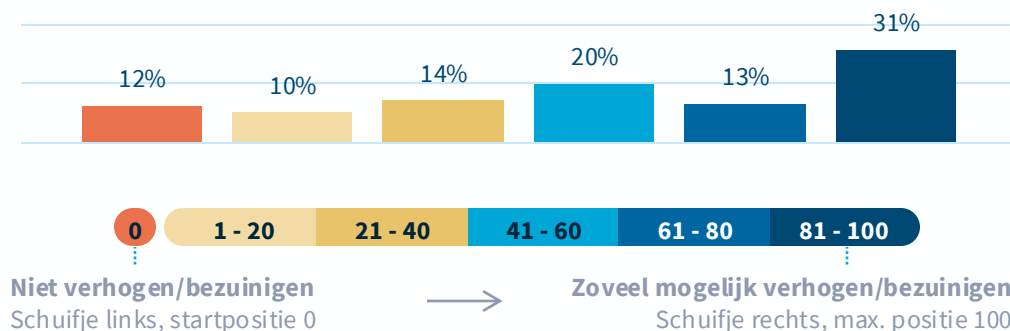
Inzet
Gemiddeld

54%

- Een meerderheid van 88% van de inwoners zet op zijn minst in enige mate op deze maatregel in. Theoretisch geschoolden bezuinigen hier gemiddeld minder op dan deelnemers die aangaven toegepast of praktisch geschoold te zijn (zie Figuur 3.11). En mensen uit Kampen bezuinigen hier gemiddeld minder op dan mensen uit IJsselmuiden (en in mindere mate de overige kernen) (zie Figuur 3.12). Verder zijn er geen substantiële verschillen tussen groepen (zie sectie 3B).
- Inwoners die **niet** inzetten op deze maatregel zeggen het vaakst dat cultuur en muziekles goed is voor de persoonlijke ontwikkeling (van kinderen). Het is goed voor de cognitieve ontwikkeling en persoonlijke groei. Ook brengt muziek mensen bij elkaar en zorgt het voor verbinding en ontmoeting. Daarnaast wordt genoemd dat muziek goed is voor het welzijn en de mentale gezondheid. Bovendien wordt Kampen gezien als een cultuurstad wat mensen (toeristen) en ondernemers aantrekt.
- Inwoners die **enigszins** op deze maatregel inzetten, motiveren dat cultuur en muziekles enige vorm van 'luxe' zijn, al helemaal in tijden van bezuinigingen. Daarnaast maakt niet iedereen er gebruik van. Degene die dit wel doen, zouden dit (deels) zelf kunnen bekostigen. Anderen maken een specifiek onderscheid voor het behouden van cultuur en muziekles voor inwoners die het minder breed hebben of voor kinderen. Voor hun persoonlijke ontwikkeling en sociale cohesie is het van belang.
- Inwoners die **sterk** op deze maatregel inzetten citeren het meest dat degene die van cultuur en muziekles gebruik willen maken, dit zelf kunnen bekostigen. Het wordt gezien als een 'luxe'. Daarnaast wordt gemotiveerd dat andere dingen prioriteit hebben. Er wordt ook geschreven over inkomensafhankelijke bekostiging, zodat inwoners die het minder breed hebben minder hoeven te betalen.

Hoe verdeelden deelnemers zich over het schuifje?

Minder geld voor cultuur en muziekles

Cultuur en muziekles zijn een stimulans om te ontplooiën.

Financieel zware tijden maken van cultuur helaas een luxe.

Cultuurles en muziekles voor de minder bedeelden mag gesponsord blijven.

Quintus heeft een ontzettende preventieve werking op mentale gezondheid.

Iedereen betaalt zijn eigen hobby.

Onderdak, eten en medische zorg is vele malen belangrijker dan muziek en cultuur.

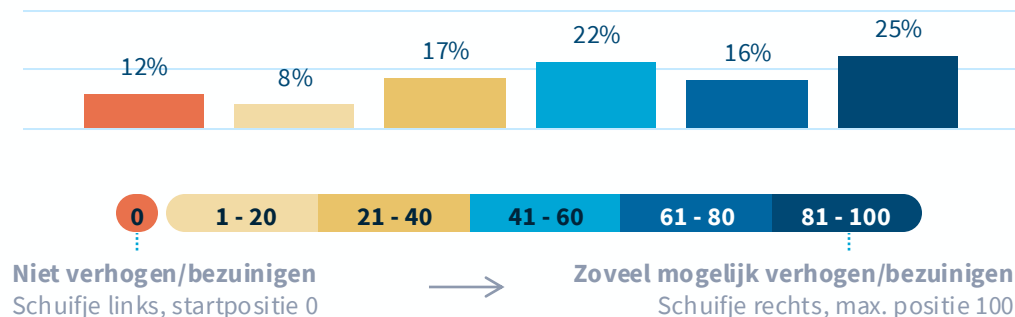
Minder geld om gebouwen duurzamer te maken

Inzet
Gemiddeld
53%

- Een meerderheid van 88% van de inwoners zet op zijn minst in enige mate op deze maatregel in. Deelnemers uit de 'overige kernen' bezuinigen hier gemiddeld meer op dan deelnemers uit Kampen (en in mindere mate IJsselmuiden) (zie Figuur 3.12). Mensen die (zeer) makkelijk rondkomen bezuinigen hier gemiddeld minder op dan mensen die (zeer) moeilijk rondkomen (zie Figuur 3.13). Verder zijn er geen substantiële verschillen tussen groepen (zie sectie 3B).
- Inwoners die **niet** inzetten op deze maatregel benadrukken vaak dat verduurzaming zichzelf terugverdient en op lange termijn kosten bespaart. Ook wordt het belang van verduurzaming voor het milieu en klimaat benadrukt. Verduurzaming is belangrijk, want het gaat slecht met het klimaat. Sommigen benadrukken de verantwoordelijkheid richting toekomstige generaties hierin. Anderen benadrukken de noodzaak van de energietransitie.
- Inwoners die **enigszins** op deze maatregel inzetten geven aan dat gezien de beperkte financiële middelen, andere zaken voor hen prioriteit hebben. Diverse deelnemers geven aan dat een iets minder snelle verduurzaming wat hen betreft gerechtvaardigd is, of dat verduurzaming alleen moet gebeuren als het economisch rendabel is. Ook stellen mensen de vraag of dit niet de verantwoordelijkheid is van de gebouweigenaren, en niet van de gemeente. Hiernaast worden diverse alternatieve manieren voor verduurzaming gesuggereerd.
- Inwoners die **sterk** op deze maatregel inzetten benadrukken dat er geen geld is voor verduurzaming of dat de kosten te hoog zijn. Mensen twijfelen aan de noodzaak van verduurzaming, of willen dit alleen als het economisch voordelig is. Mensen zien dit ook als een eigen verantwoordelijkheid en niet als een taak van de gemeente.

Hoe verdeelden deelnemers zich over het schuifje?

Minder geld om gebouwen duurzamer te maken

Dit verdient zichzelf terug in de loop der jaren. Als alle gebouwen duurzaam zijn, dan bestaat deze kostenpost niet meer.

belangrijk dus niet te veel op bezuinigen maar er zijn grenzen

Duurzamer maken is belangrijk, maar op alles moet bezuinigd worden. Dan duurt het maar iets langer.

Verduurzaming is onvermijdelijk gezien de ontwikkelingen in de wereld

Het duurzamer maken van een gebouw is een luxe probleem wat eerst geld gaat kosten voor het oplevert

Verduurzaam alleen als het economisch gezien aanzienlijk voordeel geeft in een afzienbare tijd

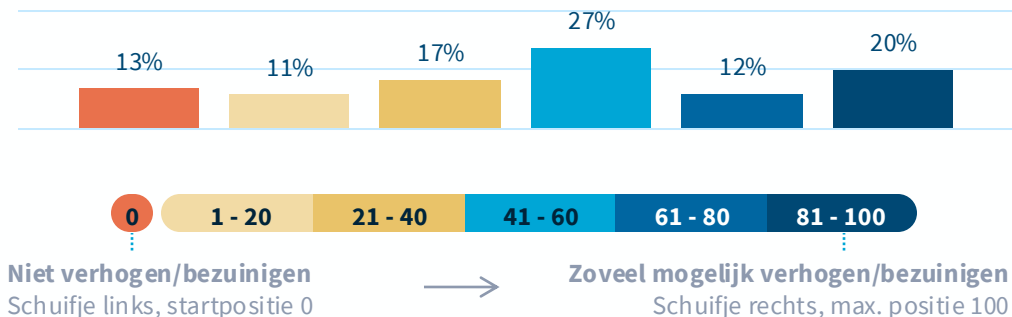
Minder geld voor de binnenstad Kampen

Inzet
Gemiddeld
48%

- Een meerderheid van 87% van de inwoners zet op zijn minst in enige mate op deze maatregel in. Inwoners uit de kleinere kernen bezuinigen gemiddeld een stuk meer op deze maatregel dan inwoners van IJsselmuiden en Kampen (zie Figuur 3.12). Mensen die (zeer) moeilijk rondkomen bezuinigen meer dan mensen die niet makkelijk of moeilijk of (zeer) makkelijk rondkomen (zie Figuur 3.13). Ook eigenaren van niet-woningen bezuinigen hier meer op dan anderen (zie Figuur 3.15).
- Inwoners die **niet** inzetten op deze maatregel benadrukken dat de binnenstad toeristen trekt en daarmee inkomsten genereert voor de gemeente en lokale ondernemers. Mensen noemen ook de symbolische functie van de binnenstad als gezicht van Kampen en bepalend voor de identiteit van de stad. Daarnaast geven mensen aan dat ze de leefbaarheid van de binnenstad, zowel voor inwoners als bezoekers, belangrijk vinden. Volgens sommigen is hier al te veel op bezuinigd. Er zijn ook mensen die aangeven dat er veel leegstand is of dat de binnenstad is verloederd.
- Inwoners die **enigszins** op deze maatregel inzetten, stellen dat de binnenstad al voldoende is ontwikkeld en er voorlopig geen extra investeringen nodig zijn. Ook pleiten mensen voor een gelijkere verdeling van middelen over alle wijken en dorpen, niet alleen de binnenstad. Volgens anderen zijn andere zaken belangrijker of kunnen deze investeringen uitgesteld worden. Ook suggereren mensen dat commerciële partijen hier een verantwoordelijkheid in kunnen nemen.
- Inwoners die **sterk** op deze maatregel inzetten benadrukken dat andere gebieden (kernen, wijken) in de gemeente te weinig aandacht krijgen in vergelijking met de binnenstad. Ook stellen mensen dat de huidige investeringen in de binnenstad weinig effect hebben of geld verspillen. Anderen benoemen dat het ondersteunen van commerciële belangen geen taak van de gemeente zou moeten zijn. Er is ook een relatief grote groep mensen die bezuinigt op de binnenstad, omdat ze aangeven dat de binnenstad al mooi genoeg is of dat investeringen uitgesteld kunnen worden als er keuzes gemaakt moeten worden.

Hoe verdeelden deelnemers zich over het schuifje?

Minder geld voor de binnenstad Kampen

De binnenstad van kampen brengt mensen samen en moet een uitje zijn. De leegstand in de binnen stad is momenteel al erg groot dit is jammer want dit stoot toeristen af die inkomsten brengen.

Het aantrekkelijker maken van de binnenstad is een mooi streven, maar kan ook over een langere periode uitgesmeerd worden (faseren). We hebben nu ook al een mooie binnenstad.

Is prima zo als het is, onderhouden, niet uitbreiden

De binnenstad is het gezicht en trekker. Nooit op bezuinigen.

Waarom extra in de binnenstad? Het is een wijk net als alle andere. De gemeente moet meer gaan faciliteren zodat de mensen zelf wat kunnen doen om de wijk te verbeteren.

Ik ben toch al klaar met de binnenstad. Parkeren met de auto is lastig, vage regels, bejaarde mensen van buiten kampen kunnen vaak niet met de fiets, en het parkeerbeleid is een janboel. Winkels komen steeds meer leeg te staan.

Belasting verhogen voor gebouwen zoals kantoren, winkels of fabrieken

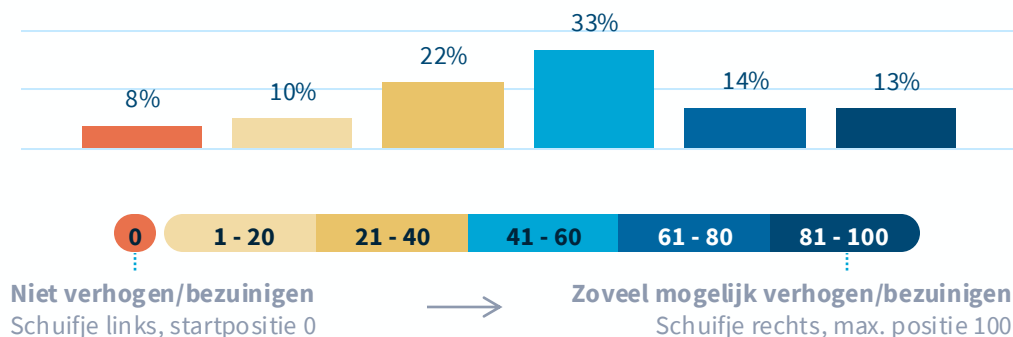
Inzet
Gemiddeld

47%

- Een meerderheid van 92% van de inwoners zet op zijn minst in enige mate op deze maatregel in. Deelnemers die maandelijks (zeer) moeilijk rondkomen zetten gemiddeld genomen meer in op het verhogen van de OZB voor gebouwen in vergelijking met mensen die (zeer) makkelijk rondkomen (zie Figuur 3.13). Deelnemers die eigenaar zijn van een gebouw of stuk grond waar deze OZB op van toepassing is, zetten minder in op het verhogen dan anderen (zie Figuur 3.15).
- Inwoners die **niet** inzetten op deze maatregel, wijzen vaak op het belang van ondernemers voor de economie en het behoud van een gunstig vestigingsklimaat voor bedrijven. Er wordt ook benadrukt dat bedrijven het al zwaar hebben en al genoeg belasting betalen. Er zijn ook deelnemers die vrezen dat deze verhoging wordt doorberekend aan de consument. Deze drie categorieën vertegenwoordigen samen bijna 70% van alle argumenten.
- Inwoners die **enigszins** op deze maatregel inzetten veronderstellen vaak dat bedrijven de financiële draagkracht hebben om een verhoging te dragen. Velen pleiten voor een eerlijke verdeling tussen verschillende typen bedrijven. Bijvoorbeeld een minder zware verhoging voor winkels, kleine of startende ondernemers, of duurzame ondernemers. Ook benoemen mensen dat de OZB in Kampen relatief laag is in vergelijking met andere gemeenten, zoals in de vraagstelling benoemd werd, en daarom verhoogd kan worden. Mensen kiezen ook voor een lichte verhoging, omdat de begrotingsopgave met enkel bezuinigen niet rond komt.
- Inwoners die **sterk** op deze maatregel inzetten noemen als meest genoemde argument dat bedrijven voldoende financiële draagkracht hebben. Hiernaast benoemen mensen dat de lasten en lusten eerlijk verdeeld moeten worden tussen bedrijven en burgers, dus dat ook ondernemers moeten meebetalen. We zien ook argumenten dat de sterkste schouders de zwaarste lasten moeten dragen. Hiernaast zien we argumenten dat de grootste (milieu)vervuilers moeten betalen. We zien hier ook voorstellen om belastingtarieven aan te passen op verschillende typen bedrijven. Sommigen benadrukken de noodzaak voor de gemeente om extra inkomsten te genereren (naast bezuinigen).

Hoe verdeelden deelnemers zich over het schuifje?

Belasting verhogen voor gebouwen zoals kantoren, winkels of fabrieken

Ondernemers zijn het hart van onze economie en stad. Belast die niet vanwege bezuinigingen vanuit het Rijk.

Het moet niet zo zijn dat de werkgevers en ondernemers voor alles opdraaien, daarom wel wat verhogen, maar niet te veel

Ik denk dat de mensen die gebouwen, kantoren of fabrieken bezitten nog wel wat geld kunnen missen. Daarom denk ik dat het een goed idee is om hen wat meer belasting te laten betalen.

als winkeliers het zwaarder krijgen moeten winkels sluiten, we hebben het al moeilijk genoeg!

Bedrijven die winstgevend zijn kunnen meer belasting gaan betalen.

De belastingen moeten gelijk worden verdeeld onder inwoners en ondernemers.

Minder geld voor opknappen van scholen. En voor nieuwe scholen en sporthallen

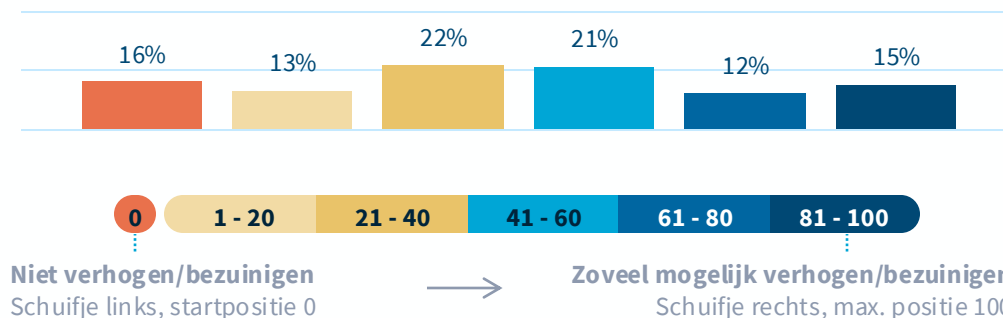
Inzet
Gemiddeld

42%

- Een meerderheid van 84% van de inwoners zet op zijn minst in enige mate op deze maatregel in. Eigenaren van niet-woningen bezuinigen minder op deze optie, dan anderen (zie Figuur 3.15). Verder zijn er geen substantiële verschillen tussen groepen (zie sectie 3B).
- Inwoners die **niet** inzetten op deze maatregel zeggen het vaakst dat investeren in scholen en sportfaciliteiten, investeren in de toekomst is. Het is belangrijk voor de groei. Kinderen ervaren de gevolgen hiervan. Ook zal het invloed hebben op de kwaliteit van onderwijs en daarmee op leerprestaties. Voor sporthallen wordt het belang van sporten gelinkt aan de gezondheid. Andere inwoners motiveren dat deze maatregel gaat over een basisvoorziening en dat het dus noodzakelijke faciliteiten zijn om op te knappen en onderhouden.
- In de groep inwoners die **enigszins** op deze maatregel inzet wordt gemotiveerd dat het opknappen van projecten over een langere periode verspreid kan worden. Het hoeft niet allemaal nu te gebeuren. Ook zou de gemeente zich kunnen beperken tot alleen het meest noodzakelijke onderhoud. Bovendien wordt benoemd dat er recent al veel geïnvesteerd is in scholen en sporthallen. Er worden ook voorbeelden aangehaald voor alternatieve financiering, denk aan een extra bijdrage van scholen zelf, ouders van kinderen of juist panden goed schoonmaken zodat ze langer mee kunnen.
- Inwoners die **sterk** op deze maatregel inzetten citeren het meest dat de bestaande schoolgebouwen en sporthallen in goede staat zijn en/of voldoende zijn qua aantal, waardoor nieuwe niet nodig zijn. Daarnaast noemen mensen dat scholen zelf over voldoende financiële middelen beschikken of dat het hun eigen verantwoordelijkheid zou moeten zijn. Anderen bekritiseren de luxe of hoge standaarden die voor schoolgebouwen en sporthallen worden gehanteerd. Ook pleiten mensen voor efficiënter gebruik van bestaande faciliteiten of samenwerking tussen scholen en andere instanties. En enkelen pleiten voor het renoveren van bestaande gebouwen in plaats van nieuwbouw.

Hoe verdeelden deelnemers zich over het schuifje?

Minder geld voor opknappen van scholen. En voor nieuwe scholen en sporthallen

Scholen en sporthallen zijn belangrijk voor de ontwikkeling van kinderen; onze toekomst!

Op dit moment zien de scholen en gymzalen er goed uit. Nieuwbouw kan best worden uitgesteld.

Neutraal, het moet in goede staat blijven, maar ik denk dat deze categorie er over het algemeen redelijk bij staat.

Als gepensioneerd docent weet ik waarom een fijne leeromgeving positieve effecten heeft op de leerling.

Op dit moment zien de scholen en gymzalen er goed uit. Nieuwbouw kan best worden uitgesteld.

Er is voor kapitalen geïnvesteerd in nieuwe schoolgebouwen. Dat kan nu wel een jaar of tien wachten. Als ik kijk naar de scholen waarin ik mijn schooljaren heb doorgebracht. Man, man, wat een armoede. Paleizen hebben ze tegenwoordig!

Minder geld voor openbaar groen

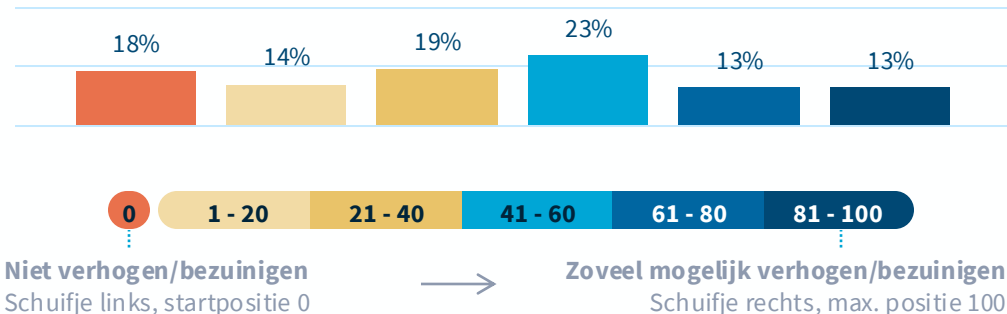
Inzet
Gemiddeld

40%

- Een meerderheid van 82% van de inwoners zet op zijn minst in enige mate op deze maatregel in. Theoretisch geschoolden bezuinigen minder op deze maatregel dan praktisch en toegepast geschoolden (zie Figuur 3.11). Mensen die aangeven (zeer) moeilijk rond te komen bezuinigen meer dan mensen die (zeer) makkelijk rondkomen (zie Figuur 3.13).
- Inwoners die **niet** inzetten op deze maatregel zeggen het vaakst dat openbaar groen essentieel is voor het welzijn van inwoners en de leefbaarheid van de omgeving. Het is meer dan alleen de inrichting van de buitenruimte. Ook is het belangrijk voor klimaatbestendigheid; groen koelt de stad bijvoorbeeld af. Daarnaast maakt het de stad aantrekkelijk. Momenteel is er weinig groen. Wel wordt als voorwaarde genoemd dat het groen goed onderhouden moet worden.
- Bij inwoners die **enigszins** op deze maatregel inzetten spelen de kosten een rol. Sommigen stellen dat er (te) veel geld wordt gespendeerd aan het groen, dat vinden ze niet efficiënt. Alleen nog onderhoud verrichten en niet te veel uitbesteden aan externe partijen worden als suggesties aangehaald om het geld efficiënter te besteden. Anderen motiveren dat er momenteel wel vaak gemaaid wordt of dat alles er wel érg netjes bij ligt. Dit kan eventueel wat minder. Ook zouden bewoners betrokken kunnen worden in het onderhouden van het openbare groen.
- Inwoners die **sterk** op deze maatregel inzetten citeren het meest het principe van financiële noodzaak. Als er weinig budget is, dan is (het onderhouden van) openbaar groen geen must. Daarnaast zouden inwoners ook zelf de verantwoordelijkheid kunnen nemen om stukken groen te onderhouden. Verder motiveren inwoners dat alleen het noodzakelijke onderhoud uitgevoerd dient te worden of dat er al genoeg groen is in Kampen.

Hoe verdeelden deelnemers zich over het schuifje?

Minder geld voor openbaar groen

Openbaar groen maakt een stad leefbaar, door buiten te zijn en mensen daar te ontmoeten.

Alleen onderhouden en niet investeren in nieuw groen.

Mensen kunnen veel meer zelf doen in hun eigen wijk. Dit zou gestimuleerd én beloond kunnen worden.

Hittestress en droogte wordt voorkomen door vergroening in de stad.

Zorg dat hetgeen wat je hebt netjes blijft.

Staat prachtig die aankleding van de stad, maar in tijden van geldnood is dit absoluut geen must. Als je thuis de financiële middelen niet hebt koop je ook geen bosje bloemen.

Meer betaald parkeren

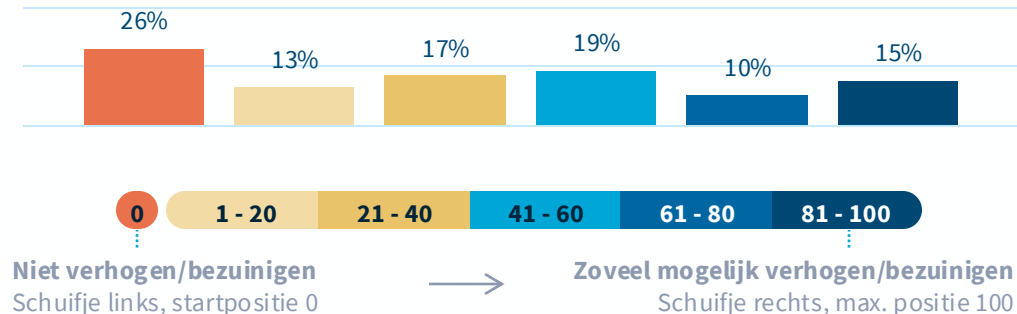
Inzet
Gemiddeld

38%

- 26% van de deelnemers koos niet voor deze maatregel (schuifjespositie 0), dat is meer dan bij andere maatregelen. De schuifjespositie 0 is een indicatie van (maar geen 1-op-1-reflectie) van mogelijke weerstand. Anderzijds impliceert dit dat een meerderheid van 74% van de inwoners deze maatregel op zijn minst in enige mate in de mix heeft zitten. Jongeren onder de 25 zetten minder op deze maatregel in dan mensen boven de 25 (zie Figuur 3.10). Inwoners van de diverse kernen bezuinigen minder op parkeren dan mensen uit IJsselmuiden (zie Figuur 3.12). Mensen die (zeer) makkelijk rondkomen bezuinigen hier meer op dan anderen (zie Figuur 3.13).
- Inwoners die **niet** inzetten op deze maatregel zeggen het vaakst dat de tarieven voor betaald parkeren al (te) hoog zijn. Inwoners vinden het duur genoeg in Kampen. Er wordt ook aangegeven dat deze recentelijk al verhoogd zijn. Daarnaast zijn ze bezorgd over de toegankelijkheid van de stad en negatieve gevolgen voor de lokale ondernemers. Het zou de bereikbaarheid van de binnenstad kunnen verslechteren. Daarbij wordt een beperkte parkeerduur van 1,5 uur als problematisch gezien.
- Inwoners uit die **enigszins** op deze maatregel inzetten, zeggen vaak dat meer betaald parkeren het autogebruik kan ontmoedigen en fietsen/lopen juist stimuleren. Daarnaast is het een relatief makkelijke manier om inkomsten te genereren. Het is een belasting die inwoners zelf in de hand hebben. Ze kunnen zelf kiezen om er gebruik van te maken; 'de gebruiker betaalt'. Suggesties die worden geopperd zijn om verschillende tarieven te hanteren voor bewoners en bezoekers en verschillende tarieven op verschillende locaties.
- Inwoners die **sterk** op deze maatregel inzetten citeren het meest het principe van mobiliteitsverandering. Inwoners zouden misschien minder gebruik maken van de auto en meer van duurzamere vormen van vervoer, zoals fietsen en lopen. Inwoners motiveren dat het eerlijk is als de gebruiker betaalt. De gemeente hoeft niet voor de kosten op te draaien en ze laag te houden. Het is een bron van inkomsten. Daarnaast zou meer betaald parkeren de leefbaarheid van de stad verbeteren, als er minder auto's zijn. Er kunnen bijvoorbeeld autoluwe gebieden gecreëerd worden.

Hoe verdeelden deelnemers zich over het schuifje?

Meer betaald parkeren

Deze is al te hoog. Mensen rijden al naar andere steden waar het goedkoper is en langer kunnen staan. Zo rolt het geld weg uit Kampen. Moet juist andersom zijn.

Misschien moeten de mensen dan een stukje verder lopen en dat is meer dan gezond.

Mag best omhoog. Gratis voor wie iets verder wil lopen. In de binnenstad mag betaald worden.

Parkeren is de laatste tijd veel duurder geworden. De max is wel bereikt. We zijn hier niet in Amsterdam.

Ik vind een auto een luxe en als je die luxe kunt betalen, dan kan je ook betalen om te parkeren.

Ik vind het eigenlijk vreemd dat de gemeente betaalt voor het parkeren van de bewoners. Dat kunnen we zelf ook doen. Dat is ook een manier om met de beperkte ruimte op diverse plekken om te gaan.

Minder geld voor onderhoud van wegen, bruggen en bedrijventerreinen

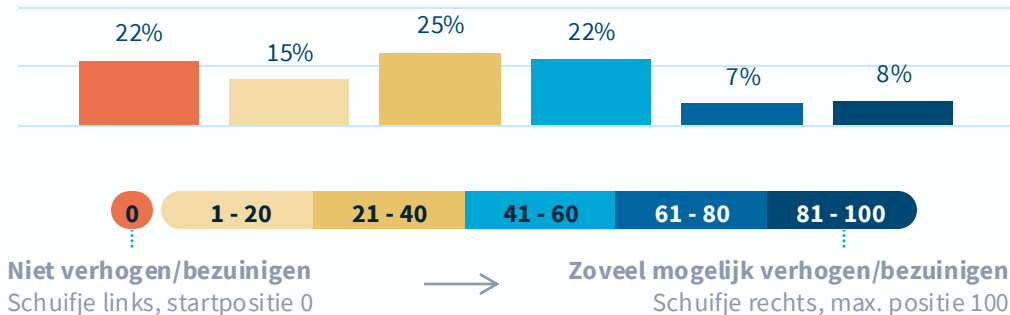
Inzet
Gemiddeld

33%

- 22% van de deelnemers koos niet voor deze maatregel (schuifjespositie 0), dat is meer ten opzichte van andere maatregelen. De schuifjespositie 0 is een indicatie van (maar geen 1-op-1-reflectie) mogelijke weerstand. Anderzijds impliceert dit dat een meerderheid van 78% van de inwoners deze maatregel op zijn minst in enige mate in de mix heeft zitten. Deelnemers uit de diverse kernen zetten hier gemiddeld minder sterker op in dan deelnemers uit IJsselmuiden (zie Figuur 3.12). Verder zijn er geen substantiële verschillen tussen groepen (zie sectie 3B).
- Inwoners die **niet** inzetten op deze maatregel gaan vaak in op het belang van veiligheid. Deelnemers benoemen het ook wel als een kerntaak van de gemeente. Ook wijst men erop dat de kosten in de toekomst hoger kunnen zijn bij uitstel van onderhoud. Hiernaast wordt vaak benoemd dat een goede infrastructuur belangrijk is voor de economie en de leefbaarheid, kosteneffectiviteit op lange termijn, en economische belangen.
- Inwoners die **enigszins** op deze maatregel inzetten geven aan dat het tijdelijk uitstellen of over een langere periode uitspreiden van het onderhoud een mogelijkheid is. Het volstaat om alleen het strikt noodzakelijke onderhoud te plegen. Ook zien we opmerkingen dat mensen de huidige staat prima in orde vinden. Dan zijn er ook mensen met de suggestie om bedrijven bij te laten dragen, efficiënter te werken of de verantwoordelijk te leggen bij Rijk, provincie, Rijkswaterstaat.
- Inwoners die **sterk** op deze maatregel inzetten stellen dat de huidige infrastructuur al van hoge kwaliteit is en daarom minder onderhoud nodig heeft. Tijdelijk uitstel is daarom acceptabel. Hiernaast pleiten mensen voor alternatieve oplossingen of voor efficiënter werken. Zolang veiligheid niet in het geding is, heeft dit onderwerp voor sommigen minder hoge prioriteit dan andere onderwerpen.

Hoe verdeelden deelnemers zich over het schuifje?

Minder geld voor onderhoud van wegen, bruggen en bedrijventerreinen

Slecht onderhoud geeft risico's voor veiligheid, daar moet je m.i. niet op bezuinigen. Uiteraard moet er altijd een afweging zijn of onderhoud uitgesteld kan worden, maar veiligheid moet voorop staan!

Onderhoud moet sober en doelmatig. Het noodzakelijke dient gedaan te worden maar verder niet

Alleen echt noodzakelijke verbeteringen, de rest uitstellen

Bezuinigen op onderhoud is zelden een goed idee. Uiteindelijk zullen de herstelkosten later veel hoger zijn.

De infrastructuur in de gemeente is in orde en dit kan ook wel een paar jaartjes wachten

Bedrijven kunnen ook zelf bijdragen. Er is een economisch belang. Wegenonderhoud kan ook wel minder, remt meteen de snelheid.

Minder geld om inwoners in armoede te ondersteunen

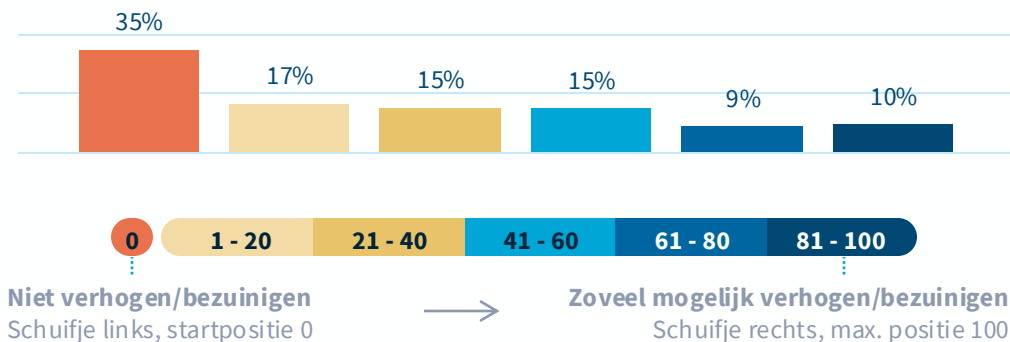
Inzet
Gemiddeld

30%

- 35% van de deelnemers koos niet voor deze maatregel (schuifjespositie 0), dat is minder ten opzichte van andere maatregelen. De schuifjespositie 0 is een indicatie van (maar geen 1-op-1-reflectie) mogelijke weerstand. Anderzijds impliceert dit dat een meerderheid van 65% van de inwoners deze maatregel op zijn minst in enige mate in de mix heeft zitten. Er zijn geen substantiële verschillen tussen de inzet van verschillende (demografische) groepen (zie sectie 3B).
- Inwoners die **niet** inzetten op deze maatregel benadrukken dat het een morele plicht is om voor kwetsbare mensen te zorgen. Ook wordt er gewezen op het risico dat bezuinigingen de situatie voor mensen in armoede verder kunnen verslechteren en de ongelijkheid juist kan vergroten. Daarnaast heeft het minder ondersteunen van deze groep economische en maatschappelijke gevolgen. Zij hebben dan minder te besteden en dat kan bijvoorbeeld ook hun gezondheid negatief beïnvloeden. In deze groep worden ook veel ervaringen genoemd.
- Inwoners die **enigszins** op deze maatregel inzetten stellen dat als inwoners in armoede minder geld krijgen, dit hun zelfredzaamheid kan stimuleren. Het kan ervoor zorgen dat inwoners eigen verantwoordelijkheid krijgen en zo gestimuleerd worden hun situatie op te lossen. Daarnaast is er een deel dat pleit voor betere controle van bestaande ondersteuning, er hoeft ook niet meer te worden gedaan dan nu. Een deel oppert hulp bij budgettering om uitgaven op orde te krijgen. Anderen stellen dat armere groepen nu bevoordeeld worden.
- Inwoners die **sterk** op deze maatregel inzetten citeren het meest het principe van zelfredzaamheid. Ze stellen dat inwoners die in armoede leven zelf verantwoordelijk zijn voor hun financiële situatie. Daarom moeten ze er zelf aan werken om uit de armoede te komen. Ook wordt gemotiveerd dat de huidige ondersteuning te veel is. In tegenstelling, menen sommigen dat er gezocht moet worden naar andere oplossingen om de ondersteuning te kunnen bieden, bijvoorbeeld; hulp van kerken, opleidingen gratis maken of korting vertrekken op zaken als sporten.

Hoe verdeelden deelnemers zich over het schuifje?

Minder geld om inwoners in armoede te ondersteunen

Ik geloof dat dit de kerntaak is van de overheid zorgen dat niemand buiten de boot valt.

Eigen broek ophouden waar mogelijk. Mensen werk toewijzen zodat ze wat terugdoen voor de samenleving.

Denk dat het beter zou zijn om deze mensen te helpen met uitgavenpatroon en als het echt nodig is helpen.

De armste inkomens hebben het al zeer moeilijk tegenwoordig dus daar nog verder op te bezuinigen lijkt mij niet verstandig. Hiermee duw je mensen de samenleving uit, belanden meer mensen op straat en wordt de kwaliteit van leven in Kampen hard geraakt.

Dit zal soberder moeten.

Armoede is een keuze. Er zijn zoveel manieren om geld te verdienen tegenwoordig. Je hoeft er zelfs niet meer je huis voor uit.

Inzet
Gemiddeld

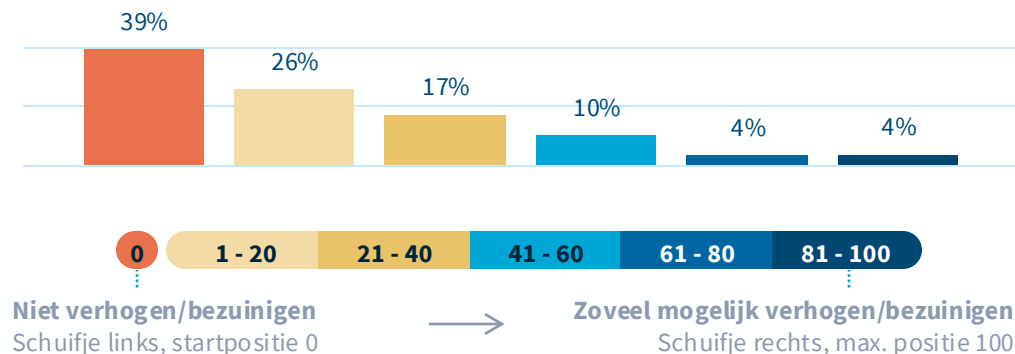
19%

Belasting verhogen voor woningen

- 39% van de deelnemers koos niet voor deze maatregel (schuifjespositie 0), het grootste aandeel van alle maatregelen. De schuifjespositie 0 is een indicatie van (maar geen 1-op-1-reflectie) van mogelijke weerstand. Anderzijds impliceert dit dat een meerderheid van 61% van de inwoners deze maatregel op zijn minst in enige mate in de mix heeft zitten. Mensen die aangeven niet makkelijk, niet moeilijk rond te komen, zetten gemiddeld minder in op deze maatregel dan mensen die (zeer) moeilijk rondkomen (zie Figuur 3.13). Woningeigenaren zetten gemiddeld genomen minder in op deze maatregel (zie Figuur 3.14).
- Inwoners die **niet** inzetten op deze maatregel zeggen het vaakst dat het huidig belastingniveau al te hoog is en dat de OZB al automatisch meestijgt met de WOZ-waarde. Veel inwoners uiten daarnaast de zorg dat de kosten voor levensonderhoud erg hoog zijn op dit moment. Iets minder vaak komt het argument voor dat huiseigenaren geen 'melkkoe' mogen zijn voor (tekorten bij) de gemeente. Ongeveer 10% van de reacties gaat over rechtvaardigheid: het is oneerlijk dat woningeigenaren deze belasting wel moeten betalen en andere inwoners niet.
- Inwoners die **enigszins** op deze maatregel inzetten gebruiken argumenten over de financiële noodzaak van de gemeente, dus de noodzaak voor deze maatregel. Ook collectieve verantwoordelijkheid ('samen dragen') is veelgenoemd. Meerdere inwoners refereren naar het in de raadpleging genoemde bedrag van € 115 per jaar als zijnde redelijk. Meerdere inwoners suggereren het tarief gelijk te trekken met vergelijkbare gemeenten.
- Inwoners die **sterk** op deze maatregel inzetten citeren het meest het principe 'de sterkste schouders dragen de zwaarste lasten'. Dit argument gebruiken zowel sommige woningeigenaren voor zichzelf, als andere inwoners over woningeigenaren (die vaak ook refereren aan overwaarde op huizen). Een tweede veelgebruikt argument is dat het noodzakelijk is voor de financiën, dus dat 'het dan maar moet'. Iets minder vaak, maar toch aanwezig, is het argument dat een hogere OZB op tweede woningen te rechtvaardigen is met het oog op het huizentekort.

Hoe verdeelden deelnemers zich over het schuifje?

Belasting verhogen voor woningen

Huiseigenaren zijn geen melkkoe voor tekorten bij de gemeente

€115,- per jaar is ruim een tientje per maand. Dat moet lukken bij een woningeigenaar

Ik zou hier op het landelijk gemiddelde gaan zitten. Niet er boven, niet er onder

Die is al te hoog en is niet eerlijk verdeeld over de inwoners

Wij kunnen wel meer betalen. Zolang dat kan ben ik daartoe bereid.

Ik zie verhoging van de OZB en andere lokale belastingen als de belangrijkste manier om iets te doen aan de terugval aan inkomsten van de gemeente

4

Eigen ideeën van inwoners

- Welke eigen ideeën hebben inwoners aangedragen over bezuinigingen en inkomstenverhogingen?

1

Samenvatting

2

Aanleiding, globale
opzet en respons

3

Voorkeuren over
bezuinigingsopgave

4

Eigen ideeën van
inwoners

5

Over de raadpleging

6

Handelingsperspectief

7

Methodologie

Eigen ideeën van deelnemers richten zich met name op externe inhuur, openbaar groen en subsidies

- Open vraag: “Zijn er dingen die je zelf zou kunnen doen waardoor de gemeente kosten kan besparen? Of heb je nog andere ideeën voor bezuinigingen of extra inkomsten voor de gemeente?” Figuur 4.1 beschrijft de meest genoemde eigen ideeën en suggesties.
- Een selectie van overige maatregelen die af en toe of regelmatig genoemd zijn: invoeren van nieuwe belastingen (kattenbelasting, coffeeshopbelasting), gemeentegrond of -panden verkopen, inkomsten verhogen via toerisme, beperken uitgaven aan nieuwkomers, minder uitgeven aan energie (bijv. straatverlichting) of strooi beleid (alleen doorgaande wegen en fietspaden).

Figuur 4.1. Meest genoemde eigen ideeën en suggesties

Versie brief/representatief (n=265) en open raadpleging (n=454)

Voorstel	Beschrijving	Illustratief citaat	Frequentie
Efficiëntere gemeentelijke organisatie	Minder externe inhuur, efficiënter werken, minder bureaucratie en regelgeving, kritisch inkoopbeleid	<i>"Minder aan externe diensten uitgeven en meer zelf doen. En ga je iets aanbesteden kritisch naar kijken. Want als het niet goed is dan gaan we het ook weer afbreken en kost daardoor dubbel zoveel, bv hekjes in het park."</i>	★★★ Zeer frequent
Onderhoud openbaar groen door bewoners	Inwoners nemen zelf (delen van) groenonderhoud over	<i>"Inwoners vragen om hun omgeving schoon te houden, wellicht het groen enigszins te onderhouden. Dat scheelt weer voor de gemeente."</i>	★★★ Zeer frequent
Aanpassen van subsidies	Voor diverse activiteiten en organisaties, zoals evenementen en sportverenigingen	<i>"Bezuinigen op subsidies voor evenementen. Als er wat georganiseerd wordt, zou dat ook dmv sponsoring kunnen. De evenementen zijn leuk maar zouden wat eenvoudiger kunnen zijn. (...) "</i>	★★ Frequent
Kritischer zijn bij grote projecten	Waaronder renovatie stadhuis, IJsselkogge en grotere infrastructurele projecten	<i>"Bij mij in de wijk wordt binnen een jaar de straat overhoop gehaald, eerst voor glasvezel en daarna voor elektriciteit. Lijkt mij een behoorlijke verspilling."</i>	★★ Frequent

5

Over de raadpleging

- Hoe hebben deelnemers de raadpleging ervaren?
- Welk rapportcijfer geven zij?

1

Samenvatting

2

Aanleiding, globale
opzet en respons

3

Voorkeuren over
bezuinigingsopgave

4

Eigen ideeën van
inwoners

5

Over de raadpleging

6

Handelingsperspectief

7

Methodologie

Hoe hebben deelnemers de raadpleging gewaardeerd? (1/2)

- Figuur 5.1 laat zien hoeveel deelnemers het (helemaal) eens en (helemaal) oneens waren met verschillende stellingen over de raadpleging. Het betreft hier de antwoorden van deelnemers aan de brief-versie en de open raadpleging samen.
- Deelnemers zijn positief over de raadpleging: 96% van de deelnemers geeft een voldoende. Ze beoordelen de raadpleging gemiddeld met een rapportcijfer 7,2.
- De meeste deelnemers (68%) geven aan hun mening kwijt te kunnen in deze raadpleging. Dit zien we ook in andere, vergelijkbare PWE-raadplegingen. 7% geeft aan niet hun mening kwijt te kunnen in deze raadpleging. In hun onderbouwing hiervoor zien we soms terug dat bepaalde onderwerpen voor deze deelnemers ontbraken.
- Bijna alle deelnemers (85%) geven aan dit een belangrijk onderwerp te vinden om hun mening over te geven. Dit is iets hoger dan bij andere PWE-raadplegingen over dit onderwerp.

Rapportcijfer

7,2

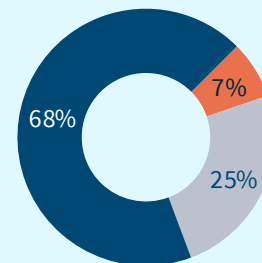
"Meedenken is natuurlijk goed om de betrokkenheid van inwoners te vergroten, maar wat wordt hier uiteindelijk echt meegedaan?"

"ik vind het goed dat wij als bewoners een stem mogen hebben, dank daarvoor."

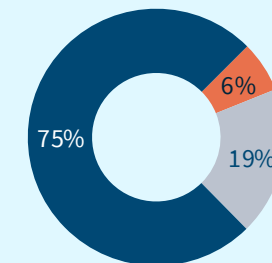
Figuur 5.1. Waardering van de raadpleging

Versie brief/representatief (n=750) en open raadpleging (n=1.034)

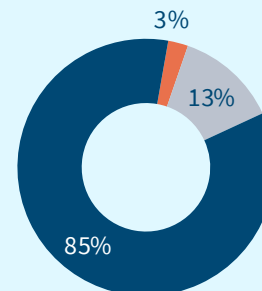
Ik kon mijn mening kwijt in deze raadpleging

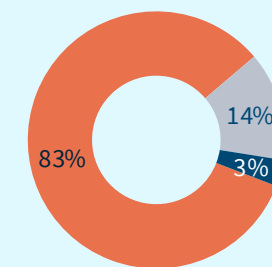
Ik vertrouw erop dat deze raadpleging eerlijk is

Ik vond het een belangrijk onderwerp om mijn mening over te geven

Ik vond de raadpleging moeilijk te begrijpen

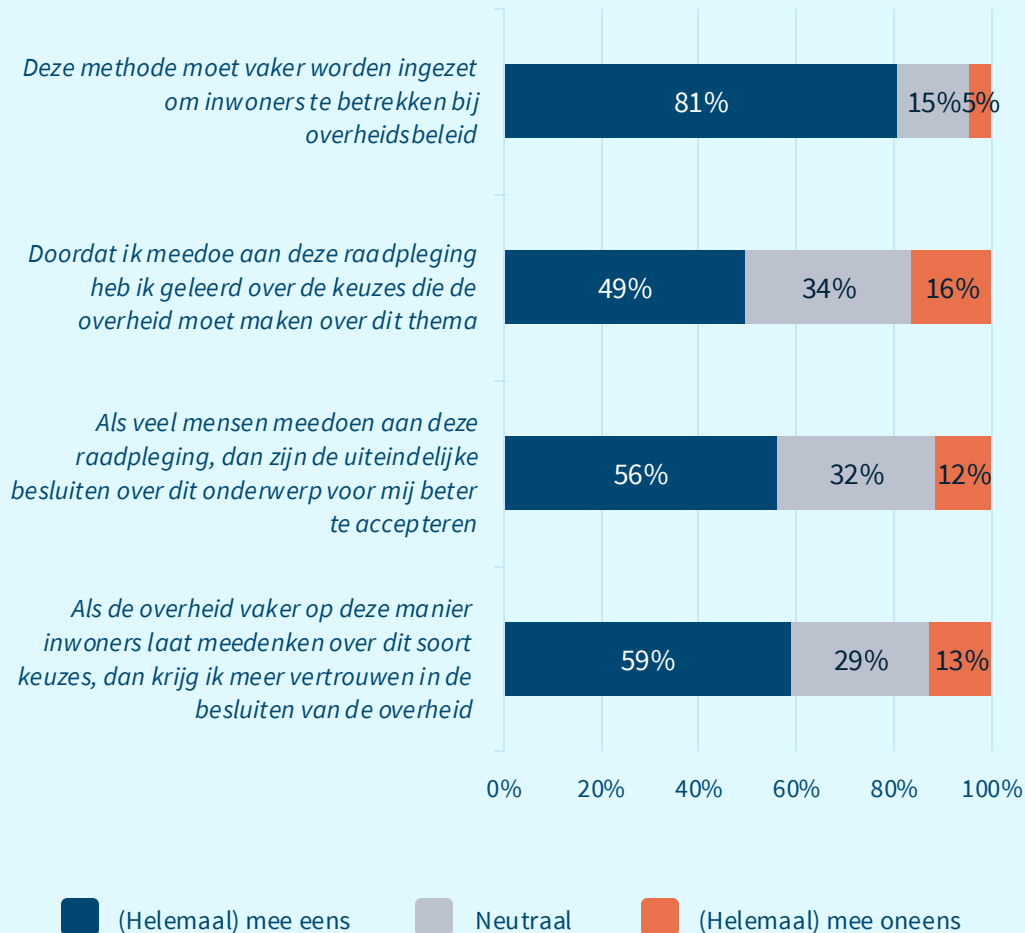

■ (Helemaal) mee eens ■ Neutraal ■ (Helemaal) mee oneens

Figuur 5.2. Effecten van deelname

Versie brief/representatief (n=750) en open raadpleging (n=1.034)

Hoe hebben deelnemers (aan de brief-versie) de raadpleging gewaardeerd? (2/2)

- Figuur 5.2 laat zien hoeveel deelnemers het (helemaal) eens en (helemaal) oneens waren met verschillende stellingen over de raadpleging.
- Het merendeel van de deelnemers (81%) geeft aan te vinden dat deze methode vaker moet worden ingezet om inwoners te betrekken bij overheidsbeleid. Dit is vergelijkbaar met andere PWE-raadplegingen.
- Bijna de helft van de deelnemers (49%) geeft aan door deze raadpleging iets te hebben geleerd over de keuzes en dilemma's van de overheid op dit thema. Dit is lager dan bij vergelijkbare PWE-raadplegingen. Tegelijkertijd is er 16% van de deelnemers die aangeeft het hier (helemaal) mee oneens te zijn. Zij onderbouwen dit soms door te stellen dat ze er weinig vertrouwen in hebben dat er veel mensen meedoen, of dat er vooral mensen met een bepaalde mening mee zullen doen aan de raadpleging.

"Vraag me af wat er werkelijk mee gebeurt"

"goed dat jullie dit doen, zou hier graag vaker aan mee willen doen. Dus blijf de bewoners van Kampen betrekken in keuzes die gemaakt moeten worden. Tenslotte zijn jullie als gemeente er voor de bewoners/ondernemers dus hun input lijkt me erg belangrijk"

6

Handelingsperspectief

Welke voorwaarden stellen inwoners aan eventuele bezuinigingen en inkomstenverhogingen? Welke suggesties doen zij?

Figuur 6.1. Voorwaarden en suggesties
Handelingsperspectief voor beleid en communicatie

Maatregel	Voorwaarden, overwegingen en zorgen	Concrete suggesties
Minder geld voor de gemeentelijke organisatie	Behoud de kwaliteit van dienstverlening; Efficiënter werken	Verminder externe inhuur; Meer digitale communicatie
Minder geld voor de geschiedenis van de stad	Prioriteer basisbehoeften boven geschiedenis van de stad	Concentreer op behouden wat er is; Stel niet-urgente projecten uit
Minder geld voor cultuur en muziekles	Borg toegankelijkheid voor kinderen en lage inkomens; Geen algemene toegankelijkheid voor iedereen nodig	Verhoog eigen bijdrage voor wie het kan betalen; Behoud subsidies voor minima
Minder geld om gebouwen duurzamer te maken	Kan uitgesteld worden, maar niet afgesteld; Verantwoordelijkheid pandeigenaren, niet gemeente; Sociale rechtvaardigheid: armere bewoners helpen verduurzamen; Zorgen kosten en klimaat; Sceptis klimaatdoel	Prioriteer economisch rendabele maatregelen; Faseer of temporiseer investeringen
Minder geld voor de binnenstad Kampen	Behoud basisonderhoud in plaats van uitbreiding; Leegstand is verantwoordelijkheid ondernemers; Zorgen over afname toerisme; Rechtvaardigheid: aandacht voor alle wijken; Zorgen over veranderend winkelgedrag	Verbeter bereikbaarheid en parkeermogelijkheden; Verlaag huurprijzen; Herbestem leegstand voor wonen; Burgerparticipatie stimuleren
Belasting verhogen voor gebouwen zoals kantoren, winkels of fabrieken	Volg vergelijkbare gemeentes; Als OZB woningen omhoog gaat, dan ook OZB niet-woningen (samen dragen van de lasten). Zorg voor kleine ondernemers/middenstand	Differentieer naar type/grootte bedrijf (m.n. progressieve belasting, niet meer belasting voor kleine ondernemers)
Minder geld voor opknappen van scholen. En voor nieuwe scholen en sporthallen.	Focus op noodzakelijk onderhoud. Functioneel boven luxe	Gebruik gebouwen efficiënter (dubbelgebruik); Renoveren in plaats van nieuwbouw
Minder geld voor openbaar groen	Onderhoud laat nu te wensen over; Groen positief voor fysieke en mentale gezondheid; Klimaatbelang	Meer participatie van inwoners; Accepteer minder intensief onderhoud; Meer natuurlijk, onderhoudsarm groen
Meer betaald parkeren	Zorgen over economische impact op binnenstad; Toegankelijkheid voor minder mobiele mensen	Gedifferentieerde parkeertarieven; Meer (gratis) parkeervoorzieningen aan stadsrand
Minder geld voor onderhoud van wegen, bruggen en bedrijventerreinen	Veiligheid moet gewaarborgd blijven; Voorkom grotere problemen en meerkosten op lange termijn	Efficiënter onderhoud; Spreiding van groot onderhoud
Minder geld om inwoners in armoede te ondersteunen	Bescherm kwetsbare inwoners (kerntaak gemeente); Sociale plicht	Stimuleer werk en zelfredzaamheid; Controleer gebruik van regelingen
Belasting verhogen voor woningen	Rechtvaardige verdeling naar draagkracht; Verhoging in verhouding tot vergelijkbare gemeentes; Betaalbaarheid, vooral voor mensen met minder draagkracht	Progressieve belastingverhoging; Compensatieregelingen voor lage inkomens

7

Methodologie

7A

Fase 1: Ontwerp

7B

Fase 2: Dataverzameling

7C

Fase 3: Analyse en rapportage

1

Samenvatting

2

Aanleiding, globale
opzet en respons

3

Voorkeuren over
bezuinigingsopgave

4

Eigen ideeën van
inwoners

5

Over de raadpleging

6

Handelingsperspectief

7

Methodologie

Het primaire doel van de ontwerpfase is om het beleidsdilemma in kaart te brengen

- *Op de stoel van...*: De essentie van een PWE-raadpleging is om deelnemers in een online omgeving 20 minuten op de stoel van een beleidsmaker of politicus te zetten. Dat betekent dat het doel van de eerste fase (de ontwerpfase) is om de keuzesituatie (of het beleidsdilemma) van deze beleidsmaker of politicus in kaart te brengen.
- *Ontwerpsessie(s)*: Dat doen we onder andere op basis van bronnenonderzoek en in zogeheten ontwerpessies. De uitkomsten van deze sessie(s) vertalen we naar een zogeheten PWE-keuzekaart (zie kader). De keuzekaart in dit onderzoek modelleert de bezuinigingsopgave van de gemeente Kampen. Deelnemers zien realistische beleidsopties die de beleidsmakers overwogen en ze zien dat er beperkingen zijn. Zij ervaren zodoende dezelfde keuze. Wat adviseren ze vervolgens als zij in de schoenen van een beleidsmaker staan? In dit onderzoek heeft één ontwerpessie plaatsgevonden:
 - 13 maart 2025 in Kampen met collega's Gemeente Kampen
- *Iteratief ontwerp*: Op basis van de ontwerpessie heeft Populytics in samenwerking met medewerkers van Gemeente Kampen de maatregelen uitgewerkt in vragen en teksten. Deze zijn in een iteratief proces steeds verder aangescherpt, waarbij de Gemeente meerdere keren feedback heeft kunnen geven. Ook de werkgroep TMFP van de gemeenteraad heeft mee kunnen kijken op een online testversie van de raadpleging. Dit heeft geleid tot enkele punten die in de definitieve versie zijn verwerkt.

Kader 7.1: Wat is een PWE-keuzekaart?

- *Definitie*: Een keuzekaart volgens de PWE-methode is een experimentele opzet om voorkeuren van deelnemers te achterhalen, vaak over maatschappelijke vraagstukken. Een keuzekaart kenmerkt zich door vier elementen die gezamenlijk een beleidsdilemma modelleren.

1

- Een *onderzoeksvraag* over de voorkeuren van de deelnemer rond een bepaald thema. Deze vraag sluit zo goed mogelijk aan bij de vraag van een bestuurder of beleidsmaker.

2

- Een aantal *opties* die de deelnemer gelijktijdig en in samenhang afweegt. Dit kunnen bijvoorbeeld beleidsdoelen, principes, criteria of maatregelen zijn.

3

- Uitgebreide *informatie* over de opties, zoals een beschrijving van de huidige situatie, het handelingsperspectief van de overheid, en mogelijke consequenties van kiezen voor de optie.

4

- Een *beperking* zodat de deelnemer niet alle opties kan minimaliseren of maximaliseren. Een deelnemer ervaart 'keuzepijn'.

Figuur 7.1. Selectie van maatregelen voor de keuzekaart

Maatregel	Orde-van-grootte-bedrag ('achter de schermen')	Aantal icoontjes zichtbaar voor deelnemers
Minder geld voor openbaar groen	€ 2.800.000	€€€
Minder geld voor cultuur en muziekles	€ 3.700.000	€€€€
Minder geld voor de geschiedenis van de stad	€ 1.000.000	€€
Minder geld om gebouwen duurzamer te maken	€ 1.700.000	€€
Minder geld voor de binnenstad Kampen	€ 600.000	€
Meer betaald parkeren	€ 2.100.000	€€€
Minder geld voor opknappen van scholen. En voor nieuwe scholen en sporthallen.	€ 1.200.000	€€
Minder geld om inwoners in armoede te ondersteunen	€ 400.000	€
Minder geld voor de gemeentelijke organisatie	€ 2.600.000	€€€
Minder geld voor onderhoud van wegen, bruggen en bedrijventerreinen	€ 1.100.000	€€
Belasting verhogen voor woningen	€ 5.400.000	€€€€€
Belasting verhogen voor gebouwen zoals kantoren, winkels of fabrieken	€ 14.100.000	€€€€€

De kern van deze raadpleging bestond uit een PWE-keuzekaart met twaalf maatregelen om geld te bezuinigen of meer geld op te halen

- *Ontwerpsessie:* In de ontwerpsessie d.d. 13 maart 2025 hebben we met collega's van Gemeente Kampen de onderzoeksvraag geformuleerd 'Hoe zorgen we ervoor dat de gemeente de komende jaren genoeg geld heeft?' Vervolgens hebben we twaalf passende maatregelen geselecteerd om voor te leggen aan inwoners in de raadpleging. Bij de selectie zijn twee criteria gehanteerd: (1) Biedt een maatregel een realistisch handelingsperspectief voor het college van burgemeester en wethouders, evenals de gemeenteraad? (2) Leeft er rondom een maatregel een maatschappelijke urgentie? Op basis van deze twee criteria zijn twaalf maatregelen geselecteerd: negen maatregelen om geld te bezuinigen en drie maatregelen om meer geld op te halen. Collega's van de gemeente Kampen hebben realistische orde-van-grootte-bedragen aan elke maatregel gekoppeld. In de raadpleging waren deze 'achter de schermen' gekoppeld aan de schuifjes, zodat elk schuifje proportioneel bijdroeg aan het totaal te besparen bedrag. Deelnemers kregen niet de bedragen maar een aantal icoontjes te zien om aan te geven dat het potentieel per maatregel kon verschillen.
- *Keuze voor schuifjesmodus:* Een raadpleging volgens de PWE-methodiek kan op drie verschillende manieren geïmplementeerd worden: puntenmodus, schuifjesmodus en keuzemodus. De keuze tussen deze drie opties maken we aan de hand van twee beslisvragen. De eerste vraag is in hoeverre er sprake is van de verdeling van een schaars publiek goed of middel, zoals geld of uitvoeringscapaciteit. Dat is het expliciet geval bij dit vraagstuk. De tweede selectievraag is of het een ja/nee-keuze of een graduele keuze betreft. Het gaat hier om het tweede: deelnemers kunnen meer of minder inzetten op een maatregel. Dat leidt tot een schuifjesmodus.

In de tweede fase hebben we drie versies van de raadpleging op verschillende manieren uitgezet onder inwoners van de gemeente Kampen

- *Looptijd:* De PWE-raadpleging stond online van 7 april tot en met 23 april 2025.
- *Verskillende versies:* Een versie van de raadpleging is toegankelijk via een specifieke, unieke URL. Zo scheiden we de respondenten in groepen met eigen karakteristieken. De versies zijn inhoudelijk identiek. Een belangrijke reden om verschillende versies te hanteren is omdat de doelen representativiteit en inclusiviteit moeilijk te verenigen zijn in één raadpleging; zie pagina 15 voor een uitgebreidere uitleg.
- *Werkwijze brief:* Een uitnodiging voor deelname aan een raadpleging per fysieke post (brief) heeft typisch een *response rate* van 3% tot 7%. Een eerdere raadpleging voor Gemeente Kampen over het onderwerp nieuwkomers wees op een *response rate* van ruim 8%. Om representatieve uitspraken voor de gehele gemeente te doen hebben we een diverse steekproef van circa 400 proactief benaderde deelnemers nodig. Daarom zijn 5.000 brieven verstuurd. Op basis van participatieprofielen (Citizens) weten we dat relatief veel inwoners van de wijken Brunnepe en Cellesbroek de voorkeur geven aan fysiek contact met hun gemeente boven digitaal contact. Daarom zijn in deze wijken extra brieven verstuurd.
- De resultaten van de versie ‘panel’ zijn in deze rapportage gecombineerd met de open raadpleging.

Kader 7.2: Versies van de PWE-raadpleging

Versie	Kanalen	Respondenten
Brief	- Brieven verstuurd naar 4.000 willekeurig geselecteerde adressen uit de gemeente Kampen - Extra brieven verstuurd naar 1.000 willekeurig geselecteerde adressen uit de wijken Cellesbroek en Brunnepe	750 (response rate: 15%)
Panel	Digitale uitnodiging verstuurd naar alle deelnemers aan het digitale panel van Gemeente Kampen	399 (response rate: 22%)
Open raadpleging	- Raadpleging verspreid via diverse kanalen Gemeente Kampen: eigen website, sociale media - Raadpleging verspreid via flyers	935

Na het verzamelen van data volgt het opschonen en herwegen

- De deelnemers die proactief via een brief zijn benaderd vormen een steekproef van de gemeente Kampen met een kleine kans op selectiebias. Waar de samenstelling van deze steekproef afwijkt van de populatie, herwegen we de resultaten. Daardoor zijn de resultaten van de brief-versie representatief voor de bevolking in de gemeente. Hoe werkt herwegen?
- De samenstelling van deelnemers aan de brief-versie komt deels, maar niet geheel, overeen met de bevolkingssamenstelling van de gemeente. Dat kunnen we afleiden met de standaardmethode voor het bepalen van statistische representativiteit: een Chi²-toets. Hiermee hebben we de verdeling van de deelnemers op de kenmerken gender, leeftijd en opleidingstype vergeleken met de verdeling van de gemeente (CBS, 2022). We zien dat de samenstelling van de deelnemers aan de brief-versie significant verschilt van de populatie op de demografische kenmerken opleidingstype, leeftijd en deels voor gender.
- Omdat er een significant verschil is kunnen we de gegevens herwegen. Het doel hiervan is te zorgen dat alle groepen in de gemeenten een stem naar rato krijgen. Herwegen betekent dat we in de analyse meer gewicht hebben toegekend aan de antwoorden van deelnemers die ondervertegenwoordigd zijn in de steekproef en minder gewicht hebben toegekend aan de deelnemers die oververtegenwoordigd zijn. Daarbij zijn geen gegevens of antwoorden weggegooid.
- We hebben hiervoor de methodiek multiplicatief wegen* gebruikt (ook wel 'raking' genoemd). Kort gezegd:
 - We delen de deelnemers op in drie groepen voor opleidingstype (praktisch/toegepast/theoretisch), drie groepen voor leeftijd (tot 35 jaar, 35 tot 65 jaar en 65 jaar** en ouder) en twee groepen voor gender (vrouw en man);
 - We hebben de verdeling van de deelnemers over deze groepen vergeleken met de verdeling in de populatie van de gemeente;
 - We hebben een wegingsfactor gekoppeld aan elke groep. Deze wegingsfactor zorgt dat de antwoorden van een specifieke groep zwaarder tellen als er relatief weinig deelnemers in de groep zitten. En dat de antwoorden minder zwaar meetellen als er relatief veel deelnemers in deze groep zitten.

Tot slot, bij het schrijven van de rapportage heeft Gemeente Kampen mee kunnen lezen. Populytics blijft eindverantwoordelijk voor de uitkomsten

- De basis voor deze rapportage is de *kwantitatieve* analyse van deelnemers op de keuzetaak (het schuiven met de twaalf maatregelen) en de aanvullende stellingen.
- De kwantitatieve resultaten hebben we vervolgens van duiding voorzien op basis van een *kwalitatieve* analyse van de geschreven reacties van deelnemers. Hierbij analyseren wij honderden reacties en identificeren de meest voorkomende hoofdargumenten die deelnemers gebruiken om aan opties veel of weinig te schuiven.
- In deze rapportage laten we citaten zien van deelnemers aan de raadpleging. Deze zijn geselecteerd zodat ze illustratief zijn voor de hoofdargumenten.
- Deze rapportage is opgesteld door Populytics. Er heeft een feedbackronde plaatsgevonden, waarbij Gemeente Kampen input heeft kunnen geven op de resultaten. Populytics blijft onafhankelijk in de rapportage en verantwoordelijk voor alle uitkomsten en uitspraken.

Kader 7.3: Omgang met persoonsgegevens (AVG)

- *De vragen in deze raadpleging waren allen in overeenstemming met de privacywetgeving (Algemene verordening gegevensbescherming, AVG). Omdat de raadpleging anoniem is zijn de gegevens die we verzamelen geen persoonsgegevens. Dat betekent dat de AVG als uitgangspunt niet van toepassing is. Een anonieme raadpleging mag vragen stellen over leeftijd, gender en opleidingstype, zonder dat de AVG van toepassing is.*
- *Ook in een anonieme raadpleging kan de AVG in sommige gevallen toch van toepassing zijn. Bijvoorbeeld als het antwoord op een vraag (of de antwoorden op een combinatie van vragen) herleidbaar is (zijn) tot een groep van drie huishoudens of minder. Dan is er sprake van een persoonsgegeven. In dat geval is de AVG van toepassing. Een voorbeeld is vragen naar postcode-4. Er zijn enkele (vaak landelijke) postcode-4-gebieden waarin zich minder dan drie huishoudens bevinden.*
- *In deze raadpleging is geen gegeven, of combinatie van gegevens, verzameld die herleidbaar is (zijn) tot een groep van drie huishoudens of minder in Nederland.*
- *Elke deelnemer aan de raadpleging kon verder zelf bepalen welke informatie hij/zij wilde delen. Alle vragen over persoonlijke kenmerken in de raadpleging waren vrijwillig te beantwoorden (of over te slaan). Elke vraag bevatte daarbovenop ook de antwoordoptie 'zeg ik liever niet'.*
- *De gegevens voor dit onderzoek blijven bewaard.*

populytics.nl